

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย

น.ส.นงคัฐ คล้ายทองดี
น.ส.ศิริพร ดาราเพ็ญ
น.ส.อรวรรณ สุพลพันธ์

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาสตรบัณฑิต
ภาควิชาสถิติประยุกต์
คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2543

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 39873
วัน, เดือน, ปี 11 ก.ค. 2544

.b.....

.i.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาสถิติประยุกต์
คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The Participation in Conserving Sukhothai Historical Park of
People in Tambon Muang Gao Municipal Area, Muang District, Sukhothai Province

A Special Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Bachelor of Science

Department of Applied Statistics

Faculty of Science

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

2000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าอนุมัติ

หัวข้อปัญหาพิเศษ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

โดย นางสาวนงค์นุช คล้ายทองดี
นางสาวศิริพร ดาราเพ็ญ
นางสาวอรรณณ สุพลจันทร์

ภาควิชา สถิติประยุกต์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.วรารัตน์ เรืองรัตนเมธี

ภาควิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้นำปัญหาพิเศษฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

(ผศ.วรารัตน์ เรืองรัตนเมธี)

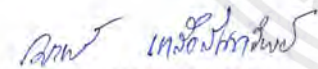
หัวหน้าภาควิชา

คณะกรรมการสอบโครงงานพิเศษ

(ผศ.วรารัตน์ เรืองรัตนเมธี)

ประธานกรรมการ

(อ.วราพร เหลือสินทรัพย์)

กรรมการ

(อ.สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์)

กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของภาควิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
โดย	นางสาวนงคันธ์ คล้ายทองดี นางสาวศิริพร ดาราเพ็ญ นางสาวอรรณณ สุพลพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรัตน์ เรืองรัตนเมธี
ภาควิชา	สถิติประยุกต์
ปีการศึกษา	2543

บทคัดย่อ

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีขนาด 1,856 ครัวเรือน สุ่มตัวอย่างขนาด 390 ครัวเรือนโดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากร การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวน การเปรียบเทียบพหุคูณ และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส บทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ การเข้ารับการอบรมเสริมความรู้หรือกิจกรรมในด้านการอนุรักษ์ พัฒนาโบราณสถาน และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความรู้ในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ

Special Project Title	The Participation in Conserving Sukhothai Historical Park of People in Tambon Muang Gao Municipal Area, Muang District, Sukhothai Province
Name	Miss Nongnoot Klaitongdee Miss Siriporn Darabhen Miss Orawan Supolkhan
Special Project Advisor	Assistant Professor Vararat Ruangrattanametee
Department	Applied Statistics
Academic Year	2000

ABSTRACT

Main population in the study of the participation in conserving Sukhothai Historical Park was the people who lived in Tambon Muang Gao Municipal Area, Muang District, Sukhothai Province. The studied sample size comprised 390 households that were randomly chosen from 1,856 households by Systematic Random Sampling. The questionnaires were used to collect data. The study used Z-test, Analysis of Variance and Test of Assumption of Analysis of Variance, Multiple Comparison Test and Coefficient of Correlation to analyse data. The result concludes that age, education level, career, marital status, social role, attainment in value of historical place, information achievement from media, training or activity in conserved and developed historical place and environment, and knowledge in Sukhothai Historical park's rules were significantly influential factors in this participation.

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำปัญหาพิเศษขอขอบพระคุณบุคคลและหน่วยงาน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เงินปัญหาพิเศษสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ดังนี้

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรัตน์ เรืองรัตนเมธี อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้ควบคุมและชี้แนะแนวทางการทำปัญหาพิเศษ
 - คุณธณฤทธิ์ ธนโกเศศ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านในสำนักงานโบราณคดี กรมศิลปากร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูล สถานที่พักในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตลอดจนคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำปัญหาพิเศษ
 - คุณจรัส ผ่าน้อย ปลัดอำเภอ อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานกับเทศบาลตำบลเมืองเก่าในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการกระจายข่าวสารแก่หัวหน้าชุมชน ประชาชน และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขอขอบพระคุณทุกท่านซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความร่วมมือและ

อำนวยความสะดวกจนงานสำเร็จ

นางสาวนงคันุช กล้ายทองดี
นางสาวศิริพร คาราเพ็ญ
นางสาวอรรวรรณ สุพลจันทร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1-1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1-2
1.3 สมมติฐานทางการศึกษา.....	1-2
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	1-2
1.5 นิยามคำศัพท์.....	1-2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	1-2
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การมีส่วนร่วม.....	2-1
2.2 การติดต่อสื่อสาร.....	2-3
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2-5
บทที่ 3 วิธีการศึกษาและขั้นตอนการดำเนินงาน	
3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	3-2
3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม.....	3-6
3.3 การสุ่มตัวอย่าง.....	3-10
3.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบ.....	3-11
3.5 ผลการดำเนินงาน.....	3-17
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานจากตัวอย่าง.....	4-1
4.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบ สมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย.....	4-3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

4.3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลพื้นฐานที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-16
4.4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยต่างๆที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-22
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาปัญหาพิเศษ.....	5-1
ภาคผนวก ก.	
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	ก-1
ภาคผนวก ข.	
แบบสอบถาม.....	ข-1
บรรณานุกรม.....	ป-1

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร.....	4-1
2 การทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์ของเพชรชัย.....	4-3
3 การทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์ของเพชรชัย หลังจากการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของ ส่วนกลับ.....	4-4
4 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์ของเพชรชัยและเพชรผิง.....	4-5
5 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์ของแต่ละช่วงอายุ.....	4-6
6 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละช่วงอายุ.....	4-7
7 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการมี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละช่วงอายุ.....	4-7
8 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษา.....	4-8
9 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษา.....	4-9
10 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของคะแนนการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษา.....	4-9
11 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ.....	4-10
12 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ.....	4-11
13 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ.....	4-11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง	หน้า
14 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพสมรส.....	4-12
15 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพ สมรส.....	4-13
16 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพสมรส...	4-13
17 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้.....	4-14
18 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้.....	4-15
19 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้.....	4-15
20 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างเพศ.....	4-16
21 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างอายุ.....	4-16
22 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างระดับการศึกษา.....	4-17
23 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างอาชีพ.....	4-19
24 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างสถานภาพสมรส.....	4-20
25 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างระดับรายได้.....	4-21
26 การทดสอบความสัมพันธ์ของจำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมกับคะแนนการ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง

หน้า

27	การทดสอบความสัมพันธ์ของการให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-23
28	การทดสอบความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-23
29	การทดสอบความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-24
30	การทดสอบความสัมพันธ์ของจำนวนการเข้ารับการอบรมกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-25
31	การทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	4-25

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

จากการที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลกระทบกับสังคมไทยอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่การจัดการศิลปวัฒนธรรมและแหล่งโบราณสถานจะต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงเพื่อให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การพัฒนาประเทศที่ผ่านมานั้นจะเห็นได้ว่ามีความพยายามที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ซึ่งมีผลทำให้เศรษฐกิจของชาติโดยรวมเจริญก้าวหน้า แต่เมื่อปี พ.ศ. 2541 ที่ผ่านมามีเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างรุนแรงที่สุดเท่าที่ประเทศและประชาชนคนไทยเคยประสบมา เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็คงต้องยอมรับว่าการรับวัฒนธรรมใหม่อย่างขาดการศึกษาหรือเลือกสรรให้เหมาะสมและประสานสอดคล้องกับรากฐานของวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤตกับสังคมไทย ดังนั้น จึงควรที่จะหันมาให้ความสำคัญกับสิ่งที่มีค่ามากที่สุดของประเทศ คือ ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งโบราณสถาน การอนุรักษ์โบราณสถาน อาคารที่ดินที่ถือว่ามีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยู่ในรูปของการขึ้นทะเบียนอาคารตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535) ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากรซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานของรัฐในทุกมาตราที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปวัฒนธรรมโดยตรง เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 โดยมีการรับรองความสำคัญของศิลปกรรมในฐานะที่เป็นสิ่งแวดล้อม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า เป็นหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องพิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 69) และรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน (มาตรา 79) ดังนั้น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติจึงไม่เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น แต่ประชาชนทุกคนก็มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์เท่าเทียมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (ดังภาคผนวก ก.) จำเป็นต้องสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นช่วยกันดูแลรักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อที่จะทำให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานดำเนินไปอย่างราบรื่นประสบผลสำเร็จ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปัจจัยในที่นี้ คือ ข้อมูลพื้นฐาน จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ การเข้ารับการอบรม และความรู้ในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

1.3 สมมติฐานทางการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ การเข้ารับการอบรม และความรู้ในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนของประชาชนซึ่งมีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ระยะเวลาในการดำเนินการ คือ วันที่ 20 – 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

1.5 นิยามคำศัพท์

โบราณสถาน¹ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลป ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย

¹กรมศิลปากร. 2541. นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ. หอสมุดแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. หน้า 98.

การอนุรักษ์¹ หมายถึง การดูแลรักษาเพื่อให้คงคุณค่าไว้ รวมถึงการป้องกัน การสงวน การปฏิสังขรณ์ และการบูรณะ

อุทยานประวัติศาสตร์² หมายถึง พื้นที่ที่กำหนดขอบเขตให้เป็นพื้นที่ซึ่งมีเนื้อหาทาง ประวัติศาสตร์ องค์กรประกอบทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม รวมกับสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและโดยธรรมชาติอันมนุษย์ใช้งาน เช่น แม่น้ำ ภูเขาในพื้นที่นั้น อันจะทำให้สาระทางประวัติศาสตร์และการควบคุมพิทักษ์รักษาพื้นที่ประวัติศาสตร์ให้ดำรงไว้ได้

การมีส่วนร่วม³ หมายถึง การที่ประชาชนมีความพร้อมที่จะร่วมกระทำกิจกรรมบางอย่างที่ได้กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์โดยประชาชนในชุมชนเป็นผู้กำหนดและพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
3. ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชน

¹กรมศิลปากร. Ibid. p. 98.

¹กรมศิลปากร. Ibid. p. 85-86.

²ศิริวรรณ ทาปัญญา. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโบราณสถาน กรณีศึกษา:การมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีถิ่นพำนักใกล้แหล่งโบราณสถานอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. หน้า 7.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทั่วไปหมายถึง การให้ความร่วมมือในกิจกรรม โดยประชาชนเห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบปัญหาในพื้นที่ของตน ซึ่งเกิดจากความรู้ความเข้าใจถึงสภาพที่เป็นอยู่เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ โดยจะศึกษาถึงลักษณะ ขั้นตอน ระดับ และช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

องค์การสหประชาชาติ (2521:4)¹ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาไว้ว่า เป็นการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนปรากฏในระดับต่างๆ คือ เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น และเข้าร่วมในการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆด้วยความสมัครใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ หลายวิธีการและหลายวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามมิติต่างๆ ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ต่างกันตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาหรือความสนใจของแต่ละด้าน เช่น

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527:182)² กล่าวว่า การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจะเป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนสามารถช่วยตนเองได้ นั่นคือ ประชาชนจะเป็นผู้ร่วมมือกันเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาตนเอง มิใช่เป็นเพียงผู้รับการพัฒนานั้น เพราะผู้ดำเนินการพัฒนาจะเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนานั้น

¹ ศิริวรรณ ทาปัญญา. Ibid. p. 9.

² เทียมรัตน์ อินทรีย์. 2542. การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการปรับปรุงพื้นที่ในเขตอนุรักษณ์เมือง
กรณีศึกษา: ชุมชนท่าเตียน กทม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร-
ลาดกระบัง, กรุงเทพฯ. หน้า 9.

สุริย์ ตันตศรีสุโรจน์ (2531:8)¹ ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการร่วมมือปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการและเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

สายทิพย์ สุกติพันธ์ (2534:92)² กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้มีความหมายเพียงเมื่อรัฐกำหนดโครงการขึ้นมาประชาชนก็ร่วมกันทำ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนเงื่อนไขของการเปลี่ยนการทำงาน กลไกการพัฒนา จากการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก จึงได้ให้คำจำกัดความการมีส่วนร่วมของประชาชนในเชิงนโยบาย ซึ่งหมายถึง การให้อำนาจประชาชนในการควบคุมและตัดสินใจ อย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผนและดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และอนาคตของตนเอง

สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมนั้น Norman T. Uphoff (1979)³ แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมเป็น 4 ชนิด สรุปดังนี้

- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) เป็นขบวนการที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นการระบุปัญหา ความต้องการของชุมชนด้วยผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนนั่นเอง
- การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการเข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบที่สนับสนุนด้านทรัพยากรและข่าวสารด้วยความเต็มใจ
- การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทั้งประโยชน์ทางด้านวัตถุ ทางสังคม ซึ่งอยู่ในรูปของบริการหรือสาธารณูปการต่างๆ ที่ช่วยเสริมให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และผลประโยชน์ส่วนบุคคลซึ่งเป็นผลประโยชน์ด้านจิตใจ
- การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ขบวนการนี้รัฐควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งประเด็นความสำเร็จและความล้มเหลวของกิจกรรม

¹ เทียมรัตน์ อินทรีย์. Ibid.

² เทียมรัตน์ อินทรีย์. Ibid.

³ เทียมรัตน์ อินทรีย์. Ibid. p. 12.

2.2 การติดต่อสื่อสาร

ช่องทางในการติดต่อสื่อสารเป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งพบว่ามีหลายแนวคิด เช่น

Mike Douglas and Malia Zoghin (1994)¹ อธิบายไว้ว่า การแสดงความคิดเห็นของประชาชนสามารถกระทำผ่านวิธีการต่างๆ ดังนี้

- การเข้าร่วมประชุมรับฟังมาตรการและการแก้ไขปัญหา
- การรับทราบจากสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์
- การตอบแบบสอบถาม
- การให้สัมภาษณ์
- การเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

David Hapgood (1969)² กล่าวว่า การพัฒนาประชาชนสามารถทำได้ 3 ลักษณะ

คือ

- การให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้นำความรู้และข้อมูลต่างๆสู่ประชาชนด้วยกันและเป็นการลดช่องว่างของการสื่อความเข้าใจและความร่วมมือตลอดจนช่วยให้ประชาชนสามารถเลียนแบบ ดัดแปลงหรือสร้างสรรค์การพัฒนาด้วยตนเองได้
- การจัด โครงการพัฒนาเพื่อให้เป็นแบบจำลองแบบฝึกหัดแก่ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการใช้ชีวิตของชาวชนบทในรูปของภาพสะท้อนที่ใกล้ชิดตัวประชาชน จนทำให้มองเห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมได้ดีที่สุด
- การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของประชาชนให้สอดคล้องกับการทำงานร่วมกันในรูปแบบวิธีการที่มีกฎเกณฑ์ มีระบบ และมีความซับซ้อน จึงกล่าวได้ว่าช่องทางในการติดต่อสื่อสารประกอบด้วย การให้ข่าวสารและการรับข่าวสาร ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องเผยแพร่ให้เกิดความเข้าใจอย่างกว้างขวางในทุกระดับ เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและเหมาะสม

¹ เทียมรัตน์ อินทธีย์. Ibid. p. 13.

² เทียมรัตน์ อินทธีย์. Ibid.

ลดาวัลย์ พอใจ (2536:20)¹ กล่าวว่า การให้ข่าวสาร ให้ความรู้แก่บุคคลต่างๆ ในเนื้อหาที่ถูกต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง จะช่วยให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจ ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจต่อปัญหา จึงจำเป็นต้องอาศัยการณรงค์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใสทุกขั้นตอนเกี่ยวกับปัญหาต่างๆอย่างต่อเนื่องและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอาจกระทำได้โดยรูปแบบการให้การศึกษาทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับ กระดานข้อมูลข่าวสาร นิทรรศการ และสื่อในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งข้อมูลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการชี้แนะถึงปัญหาที่ทุกคนจะต้องตระหนักและร่วมกันหาทางแก้ไขต่อไป

Rogers (2516:45)² ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ไว้ว่า การที่บุคคลจะรับของใหม่นั้นขึ้นกับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งได้แก่ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวและช่องทางการสื่อสาร

- ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ได้แก่ อายุของบุคคล สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งรวมถึงรายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่างซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา
- ช่องทางการสื่อสารความรู้หรือกระบวนการติดต่อสื่อสารประกอบด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ในเรื่องช่องทางการสื่อสารซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสารแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ช่องทางสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel) เป็นวิธีในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร ส่วนช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ในรูปแบบของการให้และรับรู้ข่าวสาร ความรู้ เช่น การบอกเล่า การให้การศึกษา การฝึกอบรม

¹ เทียมรัตน์ อินทรีย์. Ibid. p. 14.

² เทียมรัตน์ อินทรีย์. Ibid.

การให้ข่าวสารแก่ชุมชนมีวิธีการต่างๆซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักประชาธิปไตย โดย การให้ความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาในทิศทางที่ดี และถูกต้อง จากการสรุปของ John Stewart (1996)¹ นักวิชาการของสหรัฐอเมริกา มีดังนี้

- Citizens Juries คือ การให้กลุ่มประชาชนมาประชุมกันในเรื่องที่ต้องการหรือเกิด ปัญหาโดยการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็น สุดท้ายตัดสินใจและเป็นข้อค-
งต่อสาธารณชน
- Deliberative Opinion Polls คือ การข่าวสารจากผู้วางนโยบายโดยผ่านทางสื่อที่จะ
เข้าถึงประชาชนมากที่สุด และประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเอง
- Consensus Conferencing คือ การประชุมผู้เชี่ยวชาญกับชุมชนเพื่อตอบคำถามและ
หาข้อยุติ ส่วนใหญ่จะใช้มากในกรณีของการป้องกันมลพิษ โดยผู้เชี่ยวชาญใน
สาขาต่างๆจะต้องตอบคำถามของประชาชนให้ได้ และชุมชนจะนำคำตอบมาตัด
สินใจ
- Standing Citizen's Panels คือ การตั้งตัวแทนประชาชน (ตัวแทนอาจแบ่งตามเพศ
อายุ เชื้อชาติ) เพื่อรับฟังและเสนอข่าวสารต่อรัฐบาล
- Mediation Groups คือ การร่วมกันทุกฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่าง
กลุ่มที่มีนโยบายต่างกัน โดยมีตัวกลางเพื่อหาทางออกหรือลดความขัดแย้งลง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ (2533)² ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบบึงขุนทะเล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเลอยู่ในระดับต่ำและ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อย ตัวแปรอิสระที่ศึกษา ได้แก่ แหล่งที่พัก อาศัย เพศ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสาร และการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่แตกต่างกันจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงขุนทะเล ส่วนการศึกษาระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์จากบึงขุนทะเลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในเรื่องนี้

¹ เทียมรัตน์ อินทรีย์, Ibid. p. 15.

² วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ. 2533. การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบบึง ขุนทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

จิราวรรณ พิเศษสกุลกิจ (2534)¹ ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน ศึกษากรณีป้อมมหากาฬ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณป้อมมหากาฬในระดับปานกลาง โดยการใช้ประโยชน์ที่พื้กอาศัย การถูกเวนคืนที่ดิน การให้คุณค่าต่อป้อมมหากาฬ ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์และระยะห่างของที่พื้กอาศัยจากป้อมมหากาฬก่อให้เกิดความแปรผันในเรื่องความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณป้อมมหากาฬ ส่วนผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคของโครงการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณป้อมมหากาฬ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าน่าจะเกิดปัญหาจากประชาชนในบริเวณพื้นที่เดือครื้อนเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ทำมาค้าขาย ทำให้เกิดการต่อต้านประท้วงขึ้นได้ สำหรับข้อเสนอแนะนั้น ควรจัดหาที่อยู่อาศัยและที่ทำมาค้าขายสถานที่แห่งใหม่ให้ประชาชนให้เรียบร้อยก่อน จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรการป้องกันอาชญากรรมที่ควบคุมอย่างจริงจัง

ศิริวรรณ ทาปัญญา (2539)² ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดลุ่มแหล่งโบราณสถาน กรณีศึกษากรณีมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีถิ่นพำนักใกล้แหล่งโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดลุ่มแหล่งโบราณสถานในระดับต่ำ และมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวิจัยทำนองเดียวกันนี้กับแหล่งโบราณสถานเขตอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว อำเภอยอมทอง เป็นต้น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์อยู่มากมายเช่นกัน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดลุ่มแหล่งโบราณสถานในท้องถิ่นที่ไกลออกไปภายใต้เงื่อนไขสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน

¹จิราวรรณ พิเศษสกุลกิจ. 2534. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน : ศึกษากรณีป้อมมหากาฬ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

²ศิริวรรณ ทาปัญญา. Op. Cit.

พันตำรวจเอกประวัติ เสมดี (2541)¹ ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน ศึกษากรณีพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ในระดับปานกลาง ส่วนการให้คุณค่าโบราณสถาน ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน เพศ อายุ ประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานและการใช้ประโยชน์จากพระราชวังสนามจันทร์ มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้และเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานแก่ประชาชน นักท่องเที่ยว และมัคคุเทศน์ รวมทั้งควรปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชน เยาวชน หรือนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของโบราณสถาน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์โบราณสถาน

เทียมรัตน์ อินทรีย์ (2542)² การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการปรับปรุงพื้นที่ในเขตอนุรักษ์เมือง ภูมิศึกษา : ชุมชนท่าเตียน กทม. พบว่าปัจจุบันนี้แนวคิดในเรื่องของการอนุรักษ์กับการพัฒนานั้นเป็นสิ่งที่ควรจะต้องดำเนินไปด้วยกัน ทางเลือกหนึ่งของการแก้ไขข้อขัดแย้งดังกล่าว คือ แนวคิดของการพัฒนาแบบยั่งยืน หลักการของแนวคิดการพัฒนาแบบยั่งยืนประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตนเอง เป็นวิธีการพัฒนาที่จะเหมาะสมที่สุดในขณะนี้ เพราะชุมชนจะสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยมีองค์กรภายในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ หากชุมชนมีความเข้มแข็งในการรวมตัวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะสามารถรวมพลังกันต่อสู้กับกระแสสังคมจากภายนอกที่จะเข้ามาเอารัดเอาเปรียบชุมชนได้

¹ ประวัติ เสมดี. 2541. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน : ศึกษากรณีพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารของ เทียมรัตน์ อินทรีย์. Op. Cit. เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนงค์ ชำนิธุระการ (2542)¹ ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการธนาคารผัก ในเขตดำเนินการของศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสานบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการธนาคารผักอยู่ในระดับปานกลาง จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจและด้านการประเมินผล ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการธนาคารผักคือ รายได้รวมของครัวเรือนและผู้นำกลุ่มในท้องถิ่น

¹อนงค์ ชำนิธุระการ. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการธนาคารผักในเขตดำเนินการของศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสานบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

บทที่ 3

การศึกษาและการดำเนินงาน

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ

1. ค้นหาข้อมูล โดยค้นหาวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดสุโขทัยที่หอสมุดแห่งชาติ และติดต่อไปยังกรมศิลปากรเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. สร้างแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ค้นคว้าได้มาสร้างแบบสอบถาม แล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและความชัดเจนของภาษาที่ใช้เขียนข้อคำถามและคำตอบ
3. ทดสอบแบบสอบถาม(pre-test) เมื่อแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 55 คน ระหว่างวันที่ 20-22 ตุลาคม 2543 ทั้งนี้ได้ติดต่อกับกรมศิลปากรเพื่อขอความร่วมมือในการทดสอบแบบสอบถาม และประสานงานกับทางอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เรื่องที่พักและการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร หลังจากนั้นจึงนำผลการทดสอบมาใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม และกำหนดขนาดตัวอย่าง
4. สุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 20-27 พฤศจิกายน 2543
5. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ คือ
 - การทดสอบการแจกแจงปกติของประชากร โดยใช้ Lillefor's Test
 - การทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวนของประชากร โดยใช้ Levene's Test
 - การทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน โดยใช้ Run Test for Randomness
 - การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้การทดสอบ Z
 - การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว
 - การเปรียบเทียบพหุคูณ
 - การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

6. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปผล เขียนรายงาน และจัดทำรูปเล่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล¹

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบทดสอบปรากฏในตอนหนึ่งของแบบสอบถาม

3.1.1 แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามซึ่งจัดเรียงไว้อย่างมีระบบ สำหรับส่งให้ผู้ตอบอ่านและตอบเอง ซึ่งคำถามมักเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทักษะ หรือความรู้สึของผู้ตอบ

3.1.1.1 โครงสร้างของแบบสอบถาม โดยทั่วไปอาจแบ่งโครงสร้างหรือส่วนประกอบได้เป็น 3 ส่วน คือ หนังสือแนะนำ คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม และส่วนที่เป็นเนื้อหาของแบบสอบถาม

หนังสือแนะนำ เป็นส่วนที่ผู้ตอบจะอ่านก่อน เป็นหนังสือหรือจดหมายที่ผู้วิจัยมีไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน เพื่อเป็นการแนะนำตัวและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมทั้งเน้นให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความสำคัญของการตอบ หนังสือแนะนำเป็นส่วนที่สำคัญมาก มีผลต่อการได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจึงควรระมัดระวังในการเขียนเป็นพิเศษ โดยปกติหนังสือนำมีใจความสำคัญดังนี้

- แนะนำตัวผู้ทำวิจัย
- แนะนำโครงการวิจัย
- ชี้แจงเหตุผลที่ส่งแบบสอบถามมาให้ตอบ
- ให้คำมั่นสัญญาว่าคำตอบที่ส่งกลับคืนไปนั้นจะเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยว่าเป็นคำตอบของผู้ใดโดยเด็ดขาด

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม เป็นการชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามทั้งหมดซึ่งมักประกอบด้วยคำชี้แจงรวมและคำชี้แจงย่อยของแต่ละตอน

ส่วนเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นส่วนหลักของแบบสอบถาม ซึ่งก็คือ ข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยต้องการได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม เนื้อหาของแบบสอบถามจะประกอบด้วย

¹ศาสตราจารย์บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์. 2537. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. (สาทร:B&B Publishing). กรุงเทพฯ. หน้า 120.

- คำถามเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ (Independent Variable)
- คำถามเกี่ยวกับตัวแปรตาม (Dependent Variable)

3.1.1.2 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ในแบบสอบถามต้อง

กำหนดให้ชัดเจนว่า ข้อมูลที่ต้องการทราบนั้นมีอะไรบ้างและจะใช้
อะไรเป็นตัวชี้วัด โดยมีขั้นตอนดังนี้

- เลือกชนิดและรูปแบบคำถามว่าจะใช้คำถามชนิดใด
รูปแบบไหน จะใช้เพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง
หรือจะใช้หลายรูปแบบผสมกัน
- เขียนข้อคำถาม โดยการร่างข้อคำถามแต่ละข้อตาม
ตัวชี้วัดแต่ละตัว ตัวชี้วัดตัวหนึ่งๆ อาจจะมีข้อ
คำถามหลายข้อก็ได้ เขียนข้อคำถามตามรูปแบบที่
เลือกให้ครอบคลุมครบถ้วนทุกตัวชี้วัด
- เรียงข้อคำถามและจัดรูปแบบ
- ตรวจสอบ ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม
ในทุกด้านและแก้ไขข้อผิดพลาด
- ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการนำไป
ทดลองใช้กับตัวอย่างกลุ่มเล็กๆ เพื่อตรวจสอบ
คุณภาพของข้อคำถามแต่ละข้อรวมทั้งตรวจสอบ
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และปัญหาอุปสรรค
ที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้แก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
- คัดเลือกข้อคำถาม และปรับแก้ไขข้อสุดท้าย

3.1.1.3 รูปแบบคำถามในแบบสอบถาม คำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม อาจแบ่งตามลักษณะการตอบได้ 2 แบบ คือ คำถามแบบปิด และ คำถามแบบเปิด

คำถามแบบปิด (Close Questions) เป็นคำถามที่ผู้สร้าง
คำถามมีจุดมุ่งหมายแน่นอนและจัดเตรียมคำตอบไว้ให้ล่วงหน้า
ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้น
การสร้างคำถามแบบปิดมีหลายรูปแบบที่พบเห็นกันโดยทั่วไป ได้แก่

- แบบคำถามให้เลือกตอบ (Multiple Choice Questions) เป็นคำถามที่กำหนดคำตอบให้ตั้งแต่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำตอบขึ้นไปและให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกหนึ่งคำตอบ ในบางครั้งอาจกำหนดให้เพียง 2 คำตอบ จึงเป็นแบบคำถามสองคำตอบ (Dichotomous Question)

- แบบคำถามให้เลือกตอบหลายคำตอบ คล้ายกับแบบคำถามให้เลือกตอบ ต่างกันตรงที่ให้เลือกตอบได้หลายคำตอบ
- แบบคำถามให้เลือกตอบตามลำดับ เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบด้วยการเรียงลำดับคำตอบตามลำดับเหตุการณ์เกิดก่อนหลัง หรือเรียงลำดับตามน้ำหนักความสำคัญด้วยการใส่หมายเลขบอกลำดับ และจะกำหนดให้ตอบทุกคำตอบ หรือจะกำหนดให้เรียงเฉพาะที่สำคัญ ลำดับ 1-3 หรือ 1-5 หรือจะกำหนดให้เรียงลำดับที่ไม่สำคัญหรือสำคัญน้อยที่สุดด้วยก็ได้
- แบบประเมินค่า (Rating Scale) คล้ายกับแบบคำถามให้เลือกตอบ ต่างกันเพียงแต่คำตอบที่ให้เลือกนั้นมีลักษณะเป็นแบบเปรียบเทียบกันตามปริมาณมากน้อย คำตอบของทุกข้อคำถามถ้าอยู่ในเนื้อหาเดียวกันจะมีคำตอบเท่ากันและเหมือนกันทุกข้อ ข้อคำถามแบบนี้จะมีตั้งแต่ 2 คำตอบจนถึง 11-15 คำตอบ โดยทั่วไปนิยมใช้ 2-7 คำตอบ
- แบบวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert Scale) เป็นคำถามที่กำหนดแบ่งความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) โดยมีจำนวนพอๆ กัน ข้อความเหล่านี้จะมีประมาณ 18-20 ข้อความการกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกจะยึดเนื้อความของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อความเป็นหลัก ถ้าข้อความใดมีลักษณะเป็นบวก
คือ มีเนื้อความสนับสนุนหรือเป็นไปตามความ
ประสงค์ของเรื่องที่ต้องการวัดจะให้คะแนน คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 5

เห็นด้วย ให้คะแนน 4

เฉย ๆ ให้คะแนน 3

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 1

ถ้าข้อความใดมีลักษณะเป็นลบ คือ มีเนื้อความขัดแย้ง
หรือตรงกันข้ามกับความประสงค์ของเรื่องที่ต้องการวัด
จะให้คะแนนกลับกัน คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 1

เห็นด้วย ให้คะแนน 2

เฉย ๆ ให้คะแนน 3

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 4

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 5

การให้คะแนนอาจจะให้ในรูปอื่นที่มีลักษณะคล้าย
กับที่กล่าวนี้ได้ เช่น 4, 3, 2, 1, 0 หรือ 2, 1, 0, -1, -2
ตามลำดับ ผลที่ได้จะไม่แตกต่างกัน

คำถามแบบเปิด (Open Questions) เป็นคำถามแบบ

ให้ตอบอย่างเสรี ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องตอบด้วยจำนวนของตนเองและแสดงความคิดเห็นต่อคำถามนั้นอย่างเต็มที่

ข้อดีของคำถามแบบเปิด

- ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสใช้ความคิดและตอบได้อย่างเสรี
- ได้คำตอบที่เป็นภาษาเขียนของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากกว่าคำถามแบบปิด
- สร้างคำถามได้ง่าย สะดวกเสียเวลาน้อย ผู้ที่ไม่ค่อยมีความชำนาญก็สามารถให้มีคุณภาพดีได้
- สามารถกำหนดความต้องการคำตอบสั้นหรือยาวมากน้อยตามต้องการได้โดยเว้นช่องว่างไว้ให้
- สามารถสร้างคำถามให้วัดข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสียของคำถามแบบเปิด

- วิเคราะห์ผลหาข้อสรุปได้ยาก
- ขาดความสะดวกในการตอบ ทำให้ตอบได้ช้า
- มีปัญหาในการตอบถ้าใช้กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ขาดทักษะในการเขียน
- คำตอบที่ได้อาจไม่ตรงหรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการ
- ผู้วิเคราะห์มีอิทธิพลต่อผลการวิเคราะห์อยู่มาก ถ้าขาดความระมัดระวังและไม่ละเอียดรอบคอบจะทำให้ผลสรุปที่ได้ผิดไปจากความเป็นจริง

3.1.2 แบบทดสอบ จะต้องมีกฎเกณฑ์แน่นอนเกี่ยวกับโครงสร้าง การให้คะแนน เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ณ เวลาหนึ่ง หรือของบุคคลคนเดียวหรือหลายคนในเวลาต่างกัน แบบทดสอบมีลักษณะต่างๆกันทั้งในด้านรูปแบบและการนำไปใช้ แบบทดสอบสำหรับวัดความรู้ ความเข้าใจ มักใช้แบบตอบสั้นหรือเลือกตอบ ซึ่งแบ่งได้ 4 ชนิด คือ แบบให้ตอบสั้นๆ แบบถูก-ผิด แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ การสร้างแบบทดสอบมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการสร้างแบบสอบถาม

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม¹

เนื่องจากข้อมูลที่สนใจศึกษาจะมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน เชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้น จำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง โดยตรวจสอบความเป็นปรนัย ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น

3.2.1 การตรวจสอบความเป็นปรนัย เป็นการตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม คำตอบ และคำชี้แจงในการตอบ รวมทั้งความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบที่มีให้เลือก การตรวจสอบความเป็นปรนัยจะทำหลังจากการร่างแบบสอบถามเสร็จแล้ว และทำอีกครั้งหลังการทดสอบแบบสอบถามกับตัวอย่าง

3.2.2 การตรวจสอบความยากง่าย (Difficulty) สำหรับข้อคำถามโดยทั่วไปควรตั้งคำถามให้ง่ายเพื่อให้ผู้ตอบคำถามทุกคนสามารถตอบได้ ดังนั้น การตรวจสอบความยากง่ายของข้อคำถามและคำตอบแต่ละข้อในแบบทดสอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแบบสอบถาม จึงเป็นการตรวจสอบว่าใช้ภาษาที่ง่ายๆเหมาะสมกับผู้ตอบ

¹ศาสตราจารย์บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. Ibid. p. 134.

หรือไม่ ผู้ตอบเข้าใจข้อคำถามหรือไม่ โดยพิจารณาว่า คำตอบที่ได้ตรงกับข้อคำถามที่ต้องการให้ตอบ หรือคำตอบนั้นตรงกับคำตอบที่คาดว่าจะได้จากผู้ตอบหรือไม่ การตรวจสอบความยากง่ายของข้อคำถามใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนรวมของทุกคนมาเรียงจากน้อยไปมาก แล้วคัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูง 25 % และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ 25% ให้เป็นตัวแทน จากนั้นคำนวณความยากง่ายของข้อคำถามแต่ละข้อ

โดย
$$p = \frac{p_H + p_L}{2n}$$

เมื่อ p คือ ความยากง่าย

n คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มคะแนนสูงซึ่งเท่ากับในกลุ่มคะแนนต่ำด้วย

p_H คือ จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นและอยู่ในกลุ่มคะแนนสูง

p_L คือ จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นและอยู่ในกลุ่มคะแนนต่ำ

p มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ถ้า p เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นยาก ถ้า p เข้าใกล้

1 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นง่าย ข้อคำถามที่ดีควรมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2-0.8

3.2.3 การตรวจสอบอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นการตรวจสอบความสามารถของข้อคำถามที่จะแยกความแตกต่างระหว่างคนที่มีความรู้กับคนที่ไม่มีความรู้ออกจากกัน ข้อคำถามในแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง พฤติกรรม หรือความคิดเห็นต่างๆไป จะไม่สามารถตรวจสอบอำนาจจำแนกของข้อคำถามด้วยการวิเคราะห์เชิงสถิติได้ จึงต้องใช้การวิเคราะห์เชิงเหตุผล โดยขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบทดสอบ แต่ถ้าข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่าซึ่งสามารถให้คะแนนได้จะสามารถตรวจสอบอำนาจจำแนกของข้อคำถามได้ด้วยการวิเคราะห์เชิงสถิติ เช่น การใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนรวมของทุกคนมาเรียงจากน้อยไปมาก แล้วคัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูง 25% และผู้ที่ได้คะแนนต่ำ 25% ให้เป็นตัวแทน จากนั้นคำนวณอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ

โดย
$$r = \frac{p_H - p_L}{n}$$

เมื่อ r คือ อำนาจจำแนก

n คือ จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในกลุ่มคะแนนสูงซึ่งเท่ากับในกลุ่มคะแนนต่ำ

p_H คือ จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นและอยู่ในกลุ่มคะแนนสูง

p_L คือ จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นและอยู่ในกลุ่มคะแนนต่ำ

r มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง 1 ถ้า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นมีอำนาจจำแนกต่ำ ถ้า r เข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นมีอำนาจจำแนกสูง ข้อคำถามที่ดีควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2

3.2.4 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นการตรวจสอบเพื่อให้ทราบว่าแบบสอบถามนั้นให้ผลการวัดที่สม่ำเสมอหรือคงที่ (Consistency or Stability) มากน้อยเพียงใด ผลการวัดเกิดจากความแปรปรวนของคะแนนจริงอยู่เท่าใดเมื่อเทียบกับความแปรปรวนรวม ถ้าแบบสอบถามให้ผลการวัดที่คงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตาม แบบสอบถามนั้นก็จะมีความเชื่อมั่นสูง การตรวจสอบความเชื่อมั่นจะใช้กับข้อคำถามที่ให้เป็นคะแนนหรือตัวเลขที่มีความหมายเชิงคณิตศาสตร์ ถ้าเป็นการถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อมูลส่วนตัว พฤติกรรม การปฏิบัติ หรือถามความเห็นบางลักษณะซึ่งไม่สามารถให้เป็นคะแนนได้ ก็ไม่ต้องตรวจสอบความเชื่อมั่น เพียงแต่พิจารณาผลการตอบของข้อคำถามแต่ละข้อว่า ผู้ตอบเข้าใจและให้คำตอบตรงกับที่ถามหรือไม่ ถ้าส่วนใหญ่ตอบได้ตรงคำถามก็แสดงว่ามีความเชื่อมั่นได้แล้ว การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นคำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach คือ

$$r_u = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ r_u คือ ความเชื่อมั่นหรือสัมประสิทธิ์แอลฟา

k คือ จำนวนข้อคำถาม

$\sum s_i^2$ คือ ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนในข้อนั้นจากทุกคน

s_x^2 คือ ความแปรปรวนรวมของคะแนนทั้งฉบับ

ในกรณีที่ข้อคำถามให้คะแนนเป็น 0 หรือ 1 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นคำนวณโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) คือ

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ r_u คือ ความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อคำถาม

s_x^2 คือ ความแปรปรวนรวมของคะแนนทั้งฉบับ

p คือ สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อนั้น

q คือ สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อนั้น โดย $q = 1 - p$

r_u มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ถ้า r_u เข้าใกล้ 0 แสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่น

ต่ำ ถ้า r_u เข้าใกล้ 1 แสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่นสูง เมื่อนำแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอบถามไปวัดซ้ำมีโอกาสสูงที่จะได้ผลเหมือนเดิม

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจะมีค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- จำนวนข้อ แบบสอบถามที่มีจำนวนข้อมากจะมีความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบสอบถามที่มีจำนวนข้อน้อย เนื่องจากถ้ามีจำนวนข้อมากจะวัดพฤติกรรมได้มากกว่า และค่าของการเดาจะลดลง
- ความยากง่ายของคำถาม ถ้าคำถามยากหรือง่ายเกินไปจะทำให้ค่าความเชื่อมั่นต่ำเพราะคะแนนเกาะกลุ่ม ไม่กระจาย ทำให้ความแปรปรวนของคะแนนมีน้อย ค่าความเชื่อมั่นจะสูงถ้าความแปรปรวนของคะแนนมีมาก

ถ้าพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นต่ำเกินไปก็อาจปรับปรุงให้เพิ่มขึ้นได้ หลักการสำคัญ คือ การเพิ่มความแปรปรวนของความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มากที่สุด (Maximize the variance of the individual difference) และลดความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนให้เหลือน้อยที่สุด (Minimize the error variance) วิธีการก็คือ

- เขียนข้อคำถามด้วยภาษาที่ชัดเจนไม่กำกวม เพราะข้อคำถามที่กำกวมไม่ชัดเจนจะทำให้ผู้ตอบเข้าใจได้หลายอย่าง เมื่อผู้ตอบเข้าใจความหมายของข้อคำถามต่างๆ กันจะทำให้ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้ความเชื่อมั่นลดลง
- เพิ่มจำนวนคำถามให้มากขึ้น การถามในหลายลักษณะ หลายประเด็นจะทำให้ได้ข้อมูลตรงกับความจริงมากขึ้น นั่นคือค่าที่สังเกตได้กับค่าจริงจะใกล้เคียงกันมากขึ้น ถ้าเพิ่มจำนวนข้อที่มีคุณภาพเหมือนของเดิมให้มากขึ้นก็จะทำให้ความเชื่อมั่นสูงขึ้น ความเชื่อมั่นใหม่คำนวณได้ คือ

$$r_{xx'} = \frac{n (r_{xy})}{(n-1) r_{xy} + 1}$$

เมื่อ $r_{xx'}$ คือ ความเชื่อมั่นใหม่

r_{xy} คือ ความเชื่อมั่นเดิม

n คือ จำนวนเท่าของข้อคำถามที่เพิ่มขึ้นจากเดิม

3.3 การสุ่มตัวอย่าง

3.3.1 แผนการสุ่มตัวอย่าง แผนการสุ่มตัวอย่างตามความน่าจะเป็นวิธีที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่

- การสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยที่แต่ละหน่วยในประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆกัน เมื่อประชากรมี N หน่วย และต้องการสุ่มตัวอย่างขนาด n หน่วย โดยสุ่มทีละหน่วย วิธีนี้เหมาะสำหรับหน่วยตัวอย่างในประชากรที่มีความแตกต่างกันไม่มากนัก
- การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) วิธีนี้เหมาะสำหรับหน่วยตัวอย่างในประชากรที่มีการจัดเรียงไว้แล้ว จึงสุ่มตัวอย่างในลักษณะเป็นช่วงๆละเท่าๆกัน เมื่อประชากรมี N หน่วย และต้องการสุ่มตัวอย่างขนาด n หน่วย ทำได้ดังนี้
 - ให้เลขลำดับแก่หน่วยต่างๆในประชากรเรียงจาก 1 ถึง N
 - หาช่วงของการเลือก คือ $k = \frac{N}{n}$ (เศษทศนิยมปัดทิ้ง)
 - เลือกเลขสุ่ม r ขึ้นมาหนึ่งตัว โดย $r \leq k$
 - หน่วยที่ตกเป็นตัวอย่าง คือ หน่วยที่ $r, r+1, r+2, \dots, r+(n-1)k$
- การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) วิธีนี้เหมาะสำหรับหน่วยตัวอย่างในประชากรที่มีความแตกต่างกันมาก จึงต้องจัดหน่วยที่มีลักษณะที่สนใจศึกษาเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันไว้ในชั้นภูมิ (stratum) เดียวกัน และให้หน่วยที่อยู่ต่างชั้นภูมิมีลักษณะที่สนใจศึกษาแตกต่างกันมากที่สุด จากนั้นสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิอย่างเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เช่น การสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา หรือการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ

3.3.2 การกำหนดขนาดตัวอย่าง จากสูตรความแปรปรวนของตัวประมาณค่าพบว่าความแปรปรวนของตัวประมาณค่าแปรผกผันกับขนาดตัวอย่าง จึงใช้ความแปรปรวนดังกล่าวเป็นเกณฑ์วัดคุณภาพของตัวประมาณค่า หรืออีกนัยหนึ่งวัดคุณภาพของตัวประมาณค่าได้ด้วยขนาดคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า นั่นคือ คุณภาพของตัวประมาณค่ามีความสัมพันธ์กับขนาดตัวอย่าง ดังนั้น การกำหนดขนาดตัวอย่างจึงคำนวณได้จาก

$$n_0 = \frac{Z_{\alpha/2}^2 S^2}{d^2} \quad (1)$$

หรือ

$$n = \frac{n_0}{1 + \frac{n_0}{N}} \quad (2)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อ n_0 คือ ขนาดตัวอย่างที่ยังไม่พิจารณาการปรับประชากรจำนวนจำกัด

(finite population corrections : fpc)

Z คือ ค่าการแจกแจงปกติมาตรฐาน

S^2 คือ ความแปรปรวนของประชากร

d คือ ขอบเขตของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ หรือความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า

n, N คือ ขนาดตัวอย่างและขนาดประชากร ตามลำดับ

ถ้า $\frac{n_0}{N} < 0.05$ ให้ใช้ขนาดตัวอย่างสูตร (1)

ถ้า $\frac{n_0}{N} > 0.05$ ให้ใช้ขนาดตัวอย่างสูตร (2)

3.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบ

3.4.1 การทดสอบการแจกแจงปกติของประชากร ใช้ Lilliefors's Test เมื่อไม่ได้ระบุค่าเฉลี่ยและความแปรปรวน กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ดังนี้

H_0 : ประชากรมีการแจกแจงปกติ

H_1 : ประชากรไม่ได้มีการแจกแจงปกติ

ขั้นตอนการทดสอบ

- เรียงลำดับข้อมูลจากน้อยไปมาก และหาความถี่ของข้อมูลในแต่ละค่า

- แปลงค่า X_i เป็น Z_i โดย $Z_i = \frac{\bar{X}_i - \bar{X}}{S}$

$$\text{เมื่อ } \bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

$$S = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}$$

- หาฟังก์ชันความน่าจะเป็นสะสมของข้อมูลตัวอย่าง คือ

$$S(Z_i) = \frac{k}{n} \text{ เมื่อ } k \text{ คือ ความถี่ของข้อมูลที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ } Z_i$$

- หาฟังก์ชันความน่าจะเป็นสะสมตามทฤษฎี คือ $F_0(Z_i)$ จากความน่าจะเป็นสะสมของการแจกแจงปกติมาตรฐาน

- คำนวณผลต่างระหว่าง $F_0(Z_i)$ และ $S(Z_i)$

- คำนวณผลต่างระหว่าง $F_0(Z_i)$ และ $S(Z_{i-1})$

- หาค่าสูงสุดของ $|F_0(Z_i) - S(Z_i)|$ และ $|F_0(Z_i) - S(Z_{i-1})|$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สถิติเพื่อการทดสอบ คือ D ซึ่งเป็นค่าสูงสุดที่หาได้
- เปรียบเทียบค่า D กับค่าวิกฤต $D_{\alpha,n}$ จากตาราง ณ ระดับนัยสำคัญ α
- จะยอมรับว่าประชากรมีการแจกแจงปกติ เมื่อ $D \leq D_{\alpha,n}$

ในกรณีที่ผลการตรวจสอบสรุปได้ว่า ประชากรไม่ได้มีการแจกแจงปกติ การแปลงข้อมูลจะช่วยทำให้ข้อมูลที่แปลงแล้วสอดคล้องกับข้อตั้งเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวน ซึ่งการแปลงข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การแปลงให้อยู่ในค่ารากที่สอง การแปลงให้อยู่ในค่าลอการิทึม การแปลงให้อยู่ในรูปเศษส่วน เป็นต้น ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่แปลงแล้วมาทดสอบการแจกแจงของประชากรอีกครั้ง ซึ่งหากผลการทดสอบยังคงสรุปได้ว่าประชากรของข้อมูลที่แปลงแล้วไม่ได้มีการแจกแจงปกติ จะใช้การฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นซึ่งกล้าสละข้อบกพร่อง (Glass and Hopkins. 1984 : 351-352) กล่าวว่ามี 3 ประการ คือ ประชากรไม่ได้มีการแจกแจงปกติ ความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน และข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกัน มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้และให้ผลสรุปว่า การฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับการแจกแจงปกตินั้นจะไม่ค่อยมีผลกระทบต่อระดับนัยสำคัญ และอำนาจการทดสอบของสถิติ F แต่การฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของประชากรนั้นจะมีผลกระทบต่อระดับนัยสำคัญของการทดสอบในกรณีที่ขนาดตัวอย่างแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ส่วนในกรณีที่ขนาดตัวอย่างแต่ละกลุ่มเท่ากันจะมีผลกระทบต่อระดับนัยสำคัญไม่มากนัก ฉะนั้น การฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นข้อนี้อาจจะทำให้ถ้าจัดขนาดตัวอย่างแต่ละกลุ่มให้เท่ากัน (Hicks. 1973 : 292) อย่างไรก็ตามนักคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่จะแนะนำให้ปรับข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนก่อน โดยการแปลงข้อมูล ส่วนการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความเป็นอิสระต่อกันของข้อมูลแต่ละหน่วยและระหว่างประชากรเป็นเรื่องที่เข้มงวดยิ่ง เพราะหากฝ่าฝืนข้อตกลงแล้วจะมีผลกระทบทั้งระดับนัยสำคัญและอำนาจการทดสอบของสถิติ F อย่างยิ่งไม่ว่าขนาดตัวอย่างจะเท่ากันหรือไม่ก็ตาม

3.4.2 การทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวนของประชากร ใช้ Levene's Test ทดสอบว่า ความแปรปรวนของแต่ละประชากรไม่แตกต่างกัน กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ดังนี้

H_0 : ความแปรปรวนของประชากรไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีความแปรปรวนของประชากรอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ $F = \frac{MS_B}{MS_w}$

เมื่อ $Z_{ij} = |\bar{X}_{ij} - \bar{X}_j|$

$n = \sum_{j=1}^k n_j$ โดย k เป็นจำนวนประชากร

n_j เป็นขนาดตัวอย่างจากประชากรที่ j

$$SS_B = \sum_j \frac{\left(\sum_i Z_{ij}\right)^2}{n_j} - \frac{\left(\sum_i \sum_j Z_{ij}\right)^2}{n} \quad \text{และ} \quad MS_B = \frac{SS_B}{k-1}$$

$$SS_w = SS_T - SS_B \quad \text{และ} \quad MS_w = \frac{SS_w}{n-k}$$

$$SS_T = \sum_j \sum_i Z_{ij}^2 - \frac{\left(\sum_j \sum_i Z_{ij}\right)^2}{n}$$

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $F_{cal} > F_{\alpha, (k-1, n-k)}$

3.4.3 การทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน ใช้ Run Test for

Randomness ในการทดสอบว่า ความคลาดเคลื่อนหรือความแปรผันภายในกลุ่มเดียวกันนั้นเกิดขึ้น โดยอิสระหรือเป็นความแปรผันสุ่ม การเกิดขึ้นของความแปรผันมีลักษณะกระจาย ไม่มีรูปแบบ โดยนำค่าสังเกตมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย ค่าสังเกตที่มากกว่าค่าเฉลี่ยจะแทนด้วยเครื่องหมายบวก และค่าสังเกตที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยจะแทนด้วยเครื่องหมายลบ ลักษณะของการสุ่มจะขึ้นกับจำนวนรัน (Runs) รันหนึ่งๆ หมายถึง ลักษณะของเครื่องหมายเดียวกันปรากฏอย่างต่อเนื่อง โดยมีเครื่องหมายอื่นอยู่ข้างหน้าหรือข้างหลัง เช่น

$$\begin{array}{ccccccccc} + & + & - & - & + & + & - & - & - & + & + \\ 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & & & & & & \end{array}$$

จากตัวอย่างจะได้จำนวนรันเท่ากับ 5 จำนวนรันจะเป็นตัวชี้ว่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยอิสระหรือเป็นความแปรผันสุ่มหรือไม่ ทั้งนี้โดยพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนรันที่สังเกตได้กับจำนวนรันที่คาดหวัง ถ้าจำนวนร้น้อยเกินไปหรือมากเกินไป แสดงว่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นอย่างมีรูปแบบ ไม่ได้เกิดโดยสุ่มหรือเป็นอิสระต่อกัน กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบดังนี้

H_0 : ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น โดยสุ่ม

H_1 : ความคลาดเคลื่อนไม่ได้เกิดขึ้น โดยสุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ $Z = \frac{r - \mu_r}{\sigma_r}$

เมื่อ $\mu_r = \frac{2mn}{N} + 1$

$$\sigma_r = \sqrt{\frac{2mn(2mn - N)}{N^2(N - 1)}}$$

โดย m คือ จำนวนเครื่องหมายบวก

n คือ จำนวนเครื่องหมายลบ

N คือ จำนวนเครื่องหมายทั้งหมด $N = m + n$

μ_r คือ ค่าเฉลี่ยของจำนวนรัน

σ_r คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนรัน

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $Z_{\text{cal}} < -Z_{\alpha/2}$ หรือ $Z_{\text{cal}} > Z_{\alpha/2}$

3.4.4 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร เมื่อมี 2 ประชากรที่เป็นอิสระต่อกัน และไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากรทั้งสอง มีข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องตรวจสอบความสอดคล้องก่อน คือ ประชากรที่ศึกษาต้องมีการแจกแจงปกติ แล้วจึงทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t แต่ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตัวอย่างขนาดใหญ่ ($n \geq 30$) จึงใช้สถิติ Z ในการทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากเมื่อใช้ตัวอย่างขนาดใหญ่ การแจกแจงของสถิติ t จะเข้าใกล้การแจกแจงของสถิติ Z

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ
$$Z = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - d_0}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ คือ ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างจากประชากรที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 คือ ความแปรปรวนของตัวอย่างจากประชากรที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 คือ ขนาดตัวอย่างจากประชากรที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

d_0 คือ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรทั้งสอง

ถ้ากำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ $H_0: \mu_1 - \mu_2 = d_0$ และ $H_0: \mu_1 - \mu_2 \neq d_0$

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $Z_{\text{cal}} < -Z_{\alpha/2}$ หรือ $Z_{\text{cal}} > Z_{\alpha/2}$

ถ้ากำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ $H_0: \mu_1 - \mu_2 = d_0$ และ $H_0: \mu_1 - \mu_2 > d_0$

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $Z_{\text{cal}} > Z_{\alpha}$

ถ้ากำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ $H_0: \mu_1 - \mu_2 = d_0$ และ $H_0: \mu_1 - \mu_2 < d_0$

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $Z_{\text{cal}} < -Z_{\alpha}$

3.4.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรตั้งแต่ 3 ประชากรขึ้นไปที่เป็นอิสระต่อกันมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องตรวจสอบความสอดคล้องก่อน คือ ประชากรที่ศึกษาต้องมีการแจกแจงปกติ ความแปรปรวนของแต่ละประชากรไม่แตกต่างกัน และความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยอิสระ แล้วจึงทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ F จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน กำหนดสมมติฐานเพื่อทดสอบ ดังนี้

H_0 : ค่าเฉลี่ยของ k ประชากรไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีค่าเฉลี่ยของประชากรอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน

ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

SOV	SS	df	MS	F_{cal}
ระหว่างประชากร	SS_B	$k-1$	$MS_B = SS_B / (k-1)$	$F_{cal} = MS_B / MS_E$
ภายในประชากร	SS_E	$n-k$	$MS_E = SS_E / (n-k)$	
รวม	SS_T	$n-1$		

$$\text{โดย } SS = \sum_{i=1}^k n_i (\bar{X}_i - \bar{X}_{..})^2$$

$$SS = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (X_{ij} - \bar{X}_i)^2$$

$$SS_T = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_i} (X_{ij} - \bar{X}_{..})^2$$

เมื่อ X_{ij} คือ ข้อมูลจากหน่วยที่ j ของตัวอย่างจากประชากรที่ i

$$j = 1, 2, 3, \dots, n_i \quad i = 1, 2, 3, \dots, k$$

$$n = \sum_{i=1}^k n_i \quad \text{โดย } n_i \text{ เป็นขนาดตัวอย่างจากประชากรที่ } i$$

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $F_{cal} > F_{\alpha, (k-1, n-1)}$

3.4.6 การเปรียบเทียบพหุคูณ ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อปฏิเสธ H_0 จะสรุปได้ว่า มีค่าเฉลี่ยของประชากรอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าค่าเฉลี่ยของประชากรคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน จึงต้องใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ ซึ่งในที่นี้จะใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference) ซึ่งใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรคู่ใดคู่หนึ่ง เมื่อค่าเฉลี่ยจากตัวอย่างถูกจัดเรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ไม่ควรใช้วิธีนี้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งหมดทุกคู่ เมื่อมีประชากรมากกว่า 5 ประชากร กำหนดสมมติฐานเพื่อทดสอบ ดังนี้

$$H_0: \mu_i = \mu_j$$

$$H_1: \mu_i \neq \mu_j \quad \text{เมื่อ } i \neq j$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ
$$LSD = t_{(\alpha/2, df)} \sqrt{MS_E \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)} \quad \text{เมื่อ } n_i \neq n_j$$

$$LSD = t_{(\alpha/2, df)} \sqrt{\frac{2MS_E}{n}} \quad \text{เมื่อ } n_i = n_j$$

เมื่อ MS_E คือ Mean Square of Error ในตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

n_i, n_j คือ ขนาดตัวอย่างจากแต่ละประชากร

$t_{\alpha/2}$ คือ ค่าการแจกแจง t ที่ระดับนัยสำคัญของ MS_E ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha/2$

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $\bar{X}_i - \bar{X}_j > LSD$

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งหมดทุกคู่ทำได้ ดังนี้

- เปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยสูงสุดกับค่าเฉลี่ยต่ำสุดกับค่า LSD ถ้าความแตกต่างนั้นมากกว่า LSD แสดงว่า ค่าเฉลี่ยในช่วงนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- กรณีที่ผลต่างนั้นยังมากกว่า LSD ให้ทำต่อไปคือ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสูงสุดกับค่าเฉลี่ยที่สูงถัดขึ้นมาจากการเปรียบเทียบครั้งก่อน จะหยุดเปรียบเทียบก็ต่อเมื่อผลต่างนั้นน้อยกว่า LSD ที่เกี่ยวข้อง และสรุปว่าค่าเฉลี่ยทั้งหมดที่อยู่ในช่วงนั้นไม่แตกต่างกัน เช่น ถ้าค่าเฉลี่ยลำดับที่ 1 กับ 4 ไม่แตกต่างกัน ก็ถือว่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 1 กับ 4 คือค่าเฉลี่ยลำดับที่ 2 และ 3 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญด้วย
- เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสูงสุดกับค่าเฉลี่ยอื่นๆ หมดแล้ว ก็ให้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรองสูงสุดกับค่าเฉลี่ยอื่นๆ โดยใช้วิธีการเดียวกัน
- จัดกลุ่มของค่าเฉลี่ยตามความแตกต่างโดยขีดเส้นใต้ ค่าเฉลี่ยซึ่งไม่ได้ขีดเส้นติดต่อกันโดยเส้นเดียวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนค่าเฉลี่ยที่ขีดเส้นโยงต่อกันแสดงว่า ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญ

3.4.7 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ใช้สถิติ t ในการทดสอบว่า

ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรสุ่มทั้งสองในประชากร กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ดังนี้

H_0 : ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้น

H_1 : ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงเส้น

สถิติที่ใช้ในการทดสอบ
$$t = r \sqrt{\frac{n-2}{1-r^2}}$$

$$\text{เมื่อ } r = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2] [n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

X, Y คือ ค่าตัวแปรสุ่ม

n คือ จำนวนข้อมูล

จะปฏิเสธ H_0 เมื่อ $t_{cal} < -t_{(\alpha/2, n-2)}$ หรือ $t_{cal} > t_{(\alpha/2, n-2)}$

3.5 ผลการดำเนินงาน

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบคำถามเป็นคำถามแบบปิด ให้เลือกตอบตามที่เป็นจริงเพียงข้อเดียวหรือมากกว่า 1 ข้อ
- ตอนที่ 2 การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการเห็นถึงคุณค่า ความสำคัญของแหล่งโบราณสถานในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบคำถามเป็นการกำหนดแบ่งความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ
- ตอนที่ 3 การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ และการเข้ารับการอบรม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารจากสื่อ จากบุคคล และการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน รูปแบบคำถามเป็นคำถามแบบประเมินค่า
- ตอนที่ 4 ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นการถามความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับ โดยรูปแบบคำถามเป็นแบบทดสอบ
- ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ในลักษณะต่างๆ ซึ่งรูปแบบคำถามเป็นคำถามแบบประเมินค่า

หลังจากการทดสอบแบบสอบถามแล้ว ได้นำผลการทดสอบมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- ตอนที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.5697 ส่วนความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อคำถาม ปรากฏดังนี้

ข้อคำถามที่ ความยากง่าย อำนาจจำแนก

1	0.85	0.14
2	0.71	0.42
3	0.78	0.42
4	0.78	0.42
5	0.28	0.28
6	0.89	0.21
7	0.96	0.07
8	0.60	0.78
9	0.75	0.50
10	0.86	0.28

- ตอนที่ 2 3 และ 5 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8872 0.8856 และ 0.8712 ตามลำดับ

เนื่องจากผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามบางข้อมีค่าความยากง่ายสูงกว่า 0.8 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นง่าย และมีข้อคำถามบางข้อมีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.2 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถจำแนกได้ว่าผู้ใดมีความรู้หรือไม่มีความรู้ จึงตรวจสอบแก้ไขการใช้ภาษาในข้อคำถาม และคำตอบแต่ละข้ออีกครั้ง เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพยิ่งขึ้น ทั้งในด้านความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น (ดังภาคผนวก ข.)

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย และกรอบตัวอย่างที่ใช้ คือ ครั้วเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีบ้านเลขที่ที่มีการจัดเรียงไว้ก่อนข้างเป็นระบบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสุ่มตัวอย่างโดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถาม คือ คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่มีความแปรปรวนเท่ากับ 59.3250 มาใช้ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยประชากรมีขนาด 1,856 ครั้วเรือน กำหนดความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าเท่ากับ 0.68 และกำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 ซึ่งคำนวณขนาดตัวอย่างได้เท่ากับ 390 ครั้วเรือน หลังจากนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างแล้ว นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ลงรหัส และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0.7

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานจากตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย จากแบบสอบถามจำนวน 390 ฉบับ ปรากฏดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร

ตัวแปรอิสระ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	1. ชาย	205	52.56
	2. หญิง	185	47.44
	รวม	390	100.00
อายุ	1. 18 – 24 ปี	61	15.64
	2. 25 – 34 ปี	92	23.59
	3. 35 – 44 ปี	91	23.34
	4. 45 – 54 ปี	68	17.44
	5. 55 – 64 ปี	55	14.10
	6. มากกว่า 64 ปี	23	5.89
	รวม	390	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุด			
	1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	29	7.43
	2. ประถมศึกษาตอนต้น	128	32.82
	3. ประถมศึกษาตอนปลาย	86	22.05
	4. มัธยมศึกษาตอนต้น	35	8.97
	5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	32	8.21
	6. ประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวช./ปวส.)	42	10.77
	7.ปริญญาตรี	38	9.75
	8. สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
รวม		390	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 1 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
1. พุทธ	390	100.00
2. อื่นๆ	0	0.00
รวม	390	100.00
อาชีพ		
1. รับราชการ	32	8.21
2. ลูกจ้างเอกชน	28	7.18
3. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	70	17.95
4. เกษตรกร	83	21.28
5. แม่บ้าน	19	4.87
6. นักเรียน/นักศึกษา	26	6.66
7. รับจ้างทั่วไป	115	29.49
8. อื่นๆ	17	4.36
รวม	390	100.00
สถานภาพสมรส		
1. โสด	71	18.20
2. สมรส	291	74.62
3. หย่าร้าง	22	5.64
4. ม่าย	6	1.54
รวม	390	100.00
รายได้ต่อเดือน		
1. ต่ำกว่า 3,000 บาท	172	44.10
2. 3,000 – 4,999 บาท	142	36.41
3. 5,000 – 10,000 บาท	52	13.34
4. มากกว่า 10,000 บาท	24	6.15
รวม	390	100.00

จากตาราง 1 พบลักษณะข้อมูลพื้นฐานจากตัวอย่าง ดังนี้

- เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 52.56 และเพศหญิงร้อยละ 47.44
- อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 25-44 ปี โดยแยกเป็นกลุ่มที่มีอายุ 25-34 ปี และ 35-44 ปี ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 23.59 และ 23.34 ส่วนกลุ่มที่มีอายุ 45-54 ปี 18-24 ปี 54-64 ปี และมากกว่า 64 ปี มีจำนวนร้อยละ 17.44 15.64 14.10 และ 5.89 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระดับการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามที่จบชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีจำนวนสูงสุดถึงร้อยละ 32.82 รองลงมา คือ ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวช./ปวส.) ปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และไม่ได้เรียนหนังสือ ในจำนวนร้อยละ 22.05 10.77 9.75 8.97 8.21 และ 7.43 ตามลำดับ
- ศาสนา ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ
- อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมา คือ เกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รับราชการ ลูกจ้างเอกชน นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน และอื่นๆ ในจำนวนร้อยละ 29.49 21.28 17.95 8.21 7.18 6.66 4.87 และ 4.36 ตามลำดับ
- สถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามที่สมรสแล้วมีจำนวนสูงสุดถึงร้อยละ 74.62 รองลงมา คือ กลุ่มที่เป็น โสด หย่าร้าง และม่าย ในจำนวนร้อยละ 18.20 5.64 และ 1.54 ตามลำดับ
- รายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทมีจำนวนร้อยละ 44.10 รองลงมา คือ 3,000-4,999 บาท 5,000-10,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ในจำนวนร้อยละ 36.41 13.34 และ 6.15 ตามลำดับ

4.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย

4.2.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ประชากร

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยทดสอบสมมติฐาน คือ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องทดสอบความสอดคล้องก่อน คือ ประชากรต้องมีการแจกแจงปกติ

ตาราง 2 การทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของเพศชาย

เพศ	D	df	p-value	ผลการทดสอบ
ชาย	0.182	205	0.000	ปฏิเสธ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยของเพศชายมีการแจกแจงปกติ

H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยของเพศชายไม่ได้มีการแจกแจงปกติ

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของเพศชายไม่ได้มีการแจกแจงปกติ

เนื่องจากผลการทดสอบสรุปได้ว่า ประชากรไม่ได้มีการแจกแจงปกติ จึงแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของส่วนกลับ แล้วทดสอบการแจกแจงอีกครั้ง ดังตาราง 3

ตาราง 3 การทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของเพศชาย หลังจากการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของส่วนกลับ

เพศ	D	Df	p-value	ผลการทดสอบ
ชาย	0.092	205	0.000	ปฏิเสธ H_0

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยของเพศชายมีการแจกแจงปกติ

H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยของเพศชายไม่ได้มีการแจกแจงปกติ

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของเพศชายไม่ได้มีการแจกแจงปกติ

การทดสอบการแจกแจงปกติของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของเพศหญิง ทำได้ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งสรุปผลการทดสอบได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของเพศชายและเพศหญิง

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	D	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ เพศชายมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.182	205	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ เพศชายไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.092	205	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ เพศหญิงมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.216	185	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ เพศหญิงไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.074	185	0.015	ปฏิเสธ H_0

4.2.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรตั้งแต่ 3 ประชากร

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยทดสอบสมมติฐาน คือ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างอายุ ระหว่างระดับการศึกษา ระหว่างอาชีพ ระหว่างสถานภาพสมรส และระหว่างรายได้ต่อเดือน ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องทดสอบความสอดคล้องก่อน คือ ประชากรต้องมีการแจกแจงปกติ ความแปรปรวนของแต่ละประชากรไม่แตกต่างกันและความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ผลการทดสอบปรากฏดังตาราง 5-7 8-10 11-13 14-16 และ 17-19 ตามลำดับ

ตาราง 5 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละช่วงอายุ

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	D	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 18-24 ปีมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.194	61	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 18-24 ปีไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.096	61	0.200	ยอมรับ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 25-34 ปีมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.188	92	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 25-34 ปีไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.088	92	0.074	ยอมรับ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 35-44 ปีมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.199	91	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 35-44 ปีไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.101	91	0.023	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 45-54 ปีมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.244	68	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุ 45-54 ปีไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.112	68	0.033	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุมากกว่า 54 ปีมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.232	78	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของช่วง อายุมากกว่า 54 ปีไม่ได้มีการแจกแจง ปกติ	ข้อมูลแปลง	0.104	78	0.036	ปฏิเสธ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 6 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละช่วงอายุ

สมมติฐาน	ลักษณะข้อมูล	F	p-value	ผลการทดสอบ
H ₀ : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละช่วงอายุไม่แตกต่างกัน	ข้อมูลเดิม	4.097	0.003	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของอายุมีอย่างน้อย 2 ช่วงอายุที่แตกต่างกัน	ข้อมูลแปลง	0.856	0.491	ยอมรับ H ₀

ตาราง 7 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละช่วงอายุ

สมมติฐาน	ลักษณะข้อมูล	Z	p-value	ผลการทดสอบ
H ₀ : ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลเดิม	-1.787	0.074	ยอมรับ H ₀
H ₁ : ความคลาดเคลื่อน ไม่ได้เกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลแปลง	-1.675	0.094	ยอมรับ H ₀

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 8 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษา

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	D	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับไม่ได้เรียนหนังสือหรือจบ ประถมศึกษาปีที่ 4 มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.218	157	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับไม่ได้เรียนหนังสือหรือจบ ประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่ได้มีการแจก แจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.109	157	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับประถมศึกษาตอนปลายหรือ มัธยมศึกษาตอนต้นมีการแจกแจง ปกติ	ข้อมูลเดิม	0.223	121	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับประถมศึกษาตอนปลายหรือ มัธยมศึกษาตอนต้นไม่ได้มีการแจก แจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.090	121	0.017	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช./ปวส. มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.189	74	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช./ปวส. ไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.072	74	0.200	ยอมรับ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับปริญญาตรีมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.921	38	0.015	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับปริญญาตรีไม่ได้มีการแจกแจง ปกติ	ข้อมูลแปลง	0.943	38	0.076	ยอมรับ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษา

สมมติฐาน	ลักษณะข้อมูล	F	p-value	ผลการทดสอบ
H_0 : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน	ข้อมูลเดิม	3.853	0.010	ปฏิเสธ H_0
H_1 : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของระดับการศึกษาอย่างน้อย 2 ระดับที่ต่างกัน	ข้อมูลแปลง	0.774	0.509	ยอมรับ H_0

ตาราง 10 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับการศึกษา

สมมติฐาน	ลักษณะข้อมูล	Z	p-value	ผลการทดสอบ
H_0 : ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลเดิม	-2.185	0.029	ปฏิเสธ H_0
H_1 : ความคลาดเคลื่อนไม่ได้เกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลแปลง	-1.594	0.111	ยอมรับ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 11 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	D	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H ₀ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพรับราชการหรือลูกจ้างเอกชนมี การแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.151	60	0.002	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพรับราชการหรือลูกจ้างเอกชนไม่ ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.084	60	0.200	ยอมรับ H ₀
H ₀ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายมีการ แจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.217	70	0.000	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขายไม่ได้มี การแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.093	70	0.200	ยอมรับ H ₀
H ₀ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพเกษตรกรมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.210	83	0.000	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพเกษตรกรไม่ได้มีการแจกแจง ปกติ	ข้อมูลแปลง	0.114	83	0.009	ปฏิเสธ H ₀
H ₀ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพรับจ้างทั่วไปมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.161	115	0.000	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพรับจ้างทั่วไปไม่ได้มีการแจกแจง ปกติ	ข้อมูลแปลง	0.094	115	0.015	ปฏิเสธ H ₀

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 11 (ต่อ) ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	D	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพนักเรียน นักศึกษา และอื่นๆ มี การแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.236	62	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ อาชีพนักเรียน นักศึกษา และอื่นๆ ไม่ ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.093	62	0.200	ยอมรับ H_0

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	F	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : ความแปรปรวนของประชากรคะแนน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ ไม่แตกต่างกัน	ข้อมูลเดิม	9.999	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : ความแปรปรวนของประชากรคะแนน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยของอาชีพมีอย่าง น้อย 2 อาชีพที่แตกต่างกัน	ข้อมูลแปลง	2.153	0.074	ยอมรับ H_0

ตาราง 13 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนน
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละอาชีพ

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	Z	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลเดิม	-2.011	0.044	ปฏิเสธ H_0
H_1 : ความคลาดเคลื่อนไม่ได้เกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลแปลง	-1.286	0.199	ยอมรับ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 14 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพสมรส

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	F	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม โสดมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.166	71	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม โสดไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.087	71	0.200	ยอมรับ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม สมรสมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.199	291	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม สมรสไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.081	291	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม หย่าร้างมีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.791	6	0.054	ยอมรับ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม หย่าร้างไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.802	6	0.068	ยอมรับ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม เป็นแม่มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.883	22	0.014	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกลุ่ม เป็นแม่ไม่ได้มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.927	22	0.110	ยอมรับ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 15 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพสมรส

สมมติฐาน	ลักษณะข้อมูล	F	p-value	ผลการทดสอบ
H ₀ : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพสมรสไม่แตกต่างกัน	ข้อมูลเดิม	6.541	0.000	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของสถานภาพสมรสมีอย่างน้อย 2 สถานภาพที่แตกต่างกัน	ข้อมูลแปลง	1.191	0.313	ยอมรับ H ₀

ตาราง 16 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละสถานภาพสมรส

สมมติฐาน	ลักษณะข้อมูล	Z	p-value	ผลการทดสอบ
H ₀ : ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลเดิม	-2.193	0.028	ปฏิเสธ H ₀
H ₁ : ความคลาดเคลื่อนไม่ได้เกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลแปลง	-1.881	0.060	ยอมรับ H ₀

ตาราง 17 ผลการทดสอบการแจกแจงของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	F	df	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีการ แจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.237	172	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท ไม่ได้มี การแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.095	172	0.001	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้ 3,000–4,999 บาทมีการ แจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.167	142	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้ 3,000–4,999 บาทไม่ได้มี การแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.080	142	0.028	ปฏิเสธ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้ 5,000–10,000 บาทมีการ แจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.191	52	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้ 5,000–10,000 บาทไม่ได้ มีการแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.121	52	0.055	ยอมรับ H_0
H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้สูงกว่า 10,000 บาทมีการ แจกแจงปกติ	ข้อมูลเดิม	0.924	24	0.078	ยอมรับ H_0
H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ ระดับรายได้สูงกว่า 10,000 บาทไม่ได้มี การแจกแจงปกติ	ข้อมูลแปลง	0.948	24	0.323	ยอมรับ H_0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	F	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้ไม่แตกต่างกัน	ข้อมูลเดิม	6.619	0.000	ปฏิเสธ H_0
H_1 : ความแปรปรวนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้มีอย่างน้อย 2 ระดับที่แตกต่างกัน	ข้อมูลแปลง	2.324	0.075	ยอมรับ H_0

ตาราง 19 ผลการทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนของประชากรคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของแต่ละระดับรายได้

สมมติฐาน	ลักษณะ ข้อมูล	Z	p-value	ผลการ ทดสอบ
H_0 : ความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลเดิม	-1.981	0.048	ปฏิเสธ H_0
H_1 : ความคลาดเคลื่อนไม่ได้เกิดขึ้นโดยสุ่ม	ข้อมูลแปลง	-1.902	0.057	ยอมรับ H_0

จากตาราง 5-19 จะเห็นได้ว่า คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความแปรปรวนของแต่ละประชากรไม่แตกต่างกัน และความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยอิสระ แต่ในเรื่องของการแจกแจงปกตินั้นพบว่า บางประชากรไม่ได้มีการแจกแจงปกติแม้ว่าจะแปลงข้อมูลแล้วก็ตาม ซึ่งสามารถฝ่าฝืนข้อตกลงข้อนี้ได้ เนื่องจากการฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับการแจกแจงปกติจะไม่ค่อยมีผลกระทบต่อระดับนัยสำคัญและอำนาจการทดสอบ ดังนั้น จึงทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรด้วยการทดสอบที่ใช้พารามิเตอร์ นั่นคือ เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากรใช้สถิติ Z และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรตั้งแต่ 3 ประชากรขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน

4.3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของข้อมูลพื้นฐานที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาศึกษาถึงอิทธิพลที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ศาสนา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้เดือน

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างเพศ โดยใช้สถิติ Z ปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างเพศ

Z	df	p-value
1.073	388	0.284

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างเพศ

H_1 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างเพศ

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value มากกว่า 0.05 จึงยอมรับ H_0 นั่นคือ โดยเฉลี่ยแล้วเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างช่วงอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างช่วงอายุ

SOV	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างประชากร	4.956×10^{-3}	4	1.239×10^{-3}	3.463	0.009
ภายในประชากร	0.138	385	3.578×10^{-4}		
รวม	0.143	389			

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างช่วงอายุ

H_1 : มีอย่างน้อย 2 ช่วงอายุที่คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ มีอย่างน้อย 2 ช่วงอายุ ซึ่งผู้ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการเปรียบเทียบพหุคูณของค่าเฉลี่ยประชากรเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปรากฏดังนี้

ช่วงอายุ	18-24 ปี	25-34 ปี	มากกว่า 54 ปี	45-54 ปี	35-44 ปี
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	17.637	16.611	16.234	15.268	14.948
ค่าเฉลี่ยส่วนกลับของคะแนน	0.057	0.060	0.062	0.066	0.067

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอายุในช่วง 25-34 ปี 35-44 ปี 45-54 ปี และมากกว่า 54 ปี โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่มีอายุในช่วงต่างๆดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่มีอายุในช่วง 18-24 ปีอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอายุในช่วง 18-24 ปี 25-34 ปี 45-54 ปี และมากกว่า 54 ปี ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างระดับการศึกษาต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 22

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างระดับการศึกษา

SOV	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างประชากร	3.351×10^{-1}	3	1.117×10^{-1}	3.124	0.026
ภายในประชากร	0.138	386	3.575×10^{-4}		
รวม	0.141	389			

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษา

H_1 : มีอย่างน้อย 2 ระดับการศึกษาที่คะแนนการมีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ มีอย่างน้อย 2 ระดับการศึกษา ซึ่งผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการเปรียบเทียบพหุคูณของค่าเฉลี่ยประชากรเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปรากฏดังนี้

ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าประถมศึกษา ตอนต้น	ประถมศึกษาตอนปลาย หรือมัธยมศึกษาตอนต้น
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	17.7936	15.9236	15.7233	15.6495
ค่าเฉลี่ยส่วนกลับ ของคะแนน	0.0562	0.0628	0.0636	0.0639

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น ระดับประถมศึกษาตอนปลายหรือมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับปริญญาตรี โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช./ปวส. กับระดับปริญญาตรี ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า โดยเฉลี่ยผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญ

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างศาสนา เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และจากกลุ่มตัวอย่างไม่ปรากฏครัวเรือนนับถือศาสนาอื่นๆ ดังนั้น จึงไม่สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาถึงอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างอาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนปรากฏดังตาราง 23

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างอาชีพ

SOV	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างประชากร	0.005	4	0.001	4.085	0.003
ภายในประชากร	0.137	385	5.880×10^{-4}		
รวม	0.142	389			

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างอาชีพ

H_1 : มีอย่างน้อย 2 อาชีพที่คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ มีอย่างน้อย 2 อาชีพ ซึ่งผู้ที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการเปรียบเทียบพหุคูณของค่าเฉลี่ยประชากรเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปรากฏดังนี้

อาชีพ	รับราชการหรือ ลูกจ้างเอกชน	นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน หรืออื่นๆ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว หรือค้าขาย	เกษตรกร
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	17.8891	16.6945	16.0772	15.9236	14.6628
ค่าเฉลี่ยส่วนกลับ ของคะแนน	0.0559	0.0599	0.0622	0.0628	0.0682

สรุปว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย เกษตรกร รับจ้างทั่วไป นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน หรืออื่นๆ โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ผู้ที่มีอาชีพต่าง ๆ ดังกล่าว โดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการหรือลูกจ้างเอกชนอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย รับราชการหรือลูกจ้างเอกชน รับจ้างทั่วไป นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน หรืออื่นๆ ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยเฉลี่ยระหว่างสถานภาพสมรส โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างสถานภาพสมรส

SOV	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างประชากร	5.334×10^{-3}	3	1.778×10^{-3}	5.061	0.002
ภายในประชากร	0.136	386	3.513×10^{-4}		
รวม	0.141	389			

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างสถานภาพสมรส

H_1 : มีอย่างน้อย 2 สถานภาพสมรสที่คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ มีอย่างน้อย 2 สถานภาพสมรส ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการเปรียบเทียบพหุคูณของค่าเฉลี่ยประชากรเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปรากฏดังนี้

สถานภาพสมรส	ม่าย	โสด	สมรส	หย่าร้าง
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	20.0401	16.6945	15.7233	13.2626
ค่าเฉลี่ยส่วนกลับของคะแนน	0.0499	0.0599	0.0636	0.0754

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีสถานภาพสมรสเป็นโสด สมรส และหย่าร้าง โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสต่างๆดังกล่าว โดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสเป็นมาอย่างมีนัยสำคัญ

- ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยของระดับรายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 25

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยระหว่างระดับรายได้

SOV	SS	Df	MS	F	p-value
ระหว่างประชากร	8.135×10^{-4}	3	2.712×10^{-4}	0.734	0.532
ภายในประชากร	0.143	386	3.694×10^{-4}		
รวม	0.143	389			

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันระหว่างระดับรายได้

H_1 : มีอย่างน้อย 2 ระดับรายได้คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value มากกว่า 0.05 จึงยอมรับ H_0 นั่นคือ ผู้ที่มีระดับรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ปัจจัยที่นำมาศึกษาถึงอิทธิพลที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ได้แก่ จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล จำนวนการเข้ารับการอบรม และความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของจำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปรากฏดังตาราง 26

ตาราง 26 การทดสอบความสัมพันธ์ของจำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

n	r	p-value
390	0.256	0.000

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

H_1 : จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ 0.256

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 การทดสอบความสัมพันธ์ของการให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

n	r	p-value
390	0.145	0.002

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานไม่มีความสัมพันธ์กับ
คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัย

H_1 : การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานมีความสัมพันธ์กับคะแนน
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ 0.145

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปรากฏดังตาราง 28

ตาราง 28 การทดสอบความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

n	r	p-value
390	0.375	0.000

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนน
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

H_1 : การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆมีความสัมพันธ์กับคะแนนการมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ มาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ 0.375

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 การทดสอบความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

n	r	p-value
390	0.697	0.000

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

H_1 : การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งสูงถึง 0.697

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของจำนวนการเข้ารับการอบรมกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 การทดสอบความสัมพันธ์ของจำนวนการเข้ารับการอบรมกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

n	r	p-value
390	0.515	0.000

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : จำนวนการเข้ารับการอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

H_1 : จำนวนการเข้ารับการอบรมมีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ จำนวนการเข้ารับการอบรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนการเข้ารับการอบรมมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ดังพิจารณาได้จากตัวอย่างซึ่งสูงถึง 0.515

- ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปรากฏดังตาราง 31

ตาราง 31 การทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

n	r	p-value
390	- 0.186	0.000

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
ไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

H_1 : ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
มีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยาน
ประวัติศาสตร์สุโขทัย

สรุปผลการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจาก p-value น้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมาก จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อย โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ -0.186

บทที่ 5

ผลสรุปการศึกษาปัญหาพิเศษ

เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างรุนแรงในสังคมไทย การรับวัฒนธรรมใหม่อย่างขาดการศึกษาหรือเลือกสรรให้เหมาะสมและประสานสอดคล้องกับรากฐานของวัฒนธรรมไทยเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤตดังกล่าว ดังนั้น จึงควรที่จะให้ความสำคัญกับศิลป วัฒนธรรม และแหล่งโบราณสถาน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุดของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า เป็นหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องพิทักษ์ ปกป้อง สืบสานวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชาติจึงไม่เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น แต่ประชาชนทุกคนก็มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์เท่าเทียมกัน ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งองค์การยูเนสโกประกาศให้เป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 จำเป็นต้องสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นช่วยกันดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานในท้องถิ่นของตน เพื่อที่จะทำให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถานดำเนินไปอย่างราบรื่นประสบผลสำเร็จ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชน ปัจจัยในที่นี้คือ ข้อมูลพื้นฐาน จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การรับรู้ข่าวสารจากแหล่งต่างๆ การเข้ารับการอบรม และความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเพื่อการส่งเสริมความร่วมมือในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีขนาด 1,856 ครัวเรือน สุ่มตัวอย่างขนาด 390 ครัวเรือน โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0.7 วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบการแจกแจงปกติของประชากร การทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวนของประชากร การทดสอบความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อน ซึ่งการทดสอบทั้ง 3 วิธีนี้ใช้สำหรับตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากร การวิเคราะห์ความแปรปรวน การเปรียบเทียบพหุคูณ และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1. คะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความแปรปรวนของแต่ละประชากร ไม่แตกต่างกัน และความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นโดยอิสระ แต่ในเรื่องของการแจกแจงปกติ นั้นพบว่า บางประชากร ไม่ได้มีการแจกแจงปกติแม้ว่าจะแปลงข้อมูลแล้วก็ตาม ซึ่งสามารถฝ่าฝืนข้อตกลงข้อนี้ได้ เนื่องจากการฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับการแจกแจงปกติจะไม่ค่อยมีผลกระทบต่อระดับนัยสำคัญและอำนาจการทดสอบ ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรด้วยการทดสอบที่ใช้พารามิเตอร์ นั่นคือ เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากร ใช้สถิติ Z และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรตั้งแต่ 3 ประชากรขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน
2. โดยเฉลี่ยเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของผู้ที่มีระดับรายได้ต่างกัน โดยเฉลี่ยก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นั่นคือ เพศและระดับรายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ

3. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่

- อายุ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอายุในช่วง 25-34 ปี 35-44 ปี 45-54 ปี และมากกว่า 54 ปี โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่มีอายุในช่วงต่างๆดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่มีอายุในช่วง 18-24 ปีอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอายุในช่วง 18-24 ปี 25-34 ปี 45-54 ปี และมากกว่า 54 ปี ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระดับการศึกษาสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่า ประถมศึกษาตอนต้น ระดับประถมศึกษาตอนปลายหรือมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับปริญญาตรี โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ ดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช./ปวส. กับระดับปริญญาตรีก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า โดยเฉลี่ยผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญ
 - อาชีพ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย เกษตรกร รับจ้างทั่วไป นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน หรืออื่นๆ โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่มีอาชีพต่างๆ ดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการหรือลูกจ้างเอกชนอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย รับราชการหรือลูกจ้างเอกชน รับจ้างทั่วไป นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน หรืออื่นๆ ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
 - สถานภาพสมรส เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีสถานภาพสมรสเป็นโสด สมรส และหย่าร้าง โดยเฉลี่ยแล้วมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสต่างๆ ดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสเป็นมาอย่างมีนัยสำคัญ
- นั่นคือ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ
4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บทบาทหน้าที่ทางสังคม จำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนบทบาทหน้าที่ทางสังคมมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมาก ด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ 0.256
- การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถานมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ 0.145
- การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ 0.375
- การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล การได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งสูงถึง 0.697
- การเข้ารับการอบรม จำนวนการเข้ารับการอบรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีจำนวนการเข้ารับการอบรมมาก ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมากด้วย โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ดังพิจารณาได้จากตัวอย่างซึ่งสูงถึง 0.515

- ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมาก จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยน้อย โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ดังพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตัวอย่างซึ่งเท่ากับ -0.186

นั่นคือ บทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ การเข้ารับการอบรม ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น จึงสรุปผลการศึกษาได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส บทบาทหน้าที่ทางสังคม การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนาโบราณสถานและสิ่งแวดล้อมจากแหล่งต่างๆ การเข้ารับการอบรมเสริมความรู้ หรือกิจกรรมในด้านการอนุรักษ์ พัฒนาโบราณสถานและสิ่งแวดล้อม และความรู้ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ส่วนเพศและระดับรายได้ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว

ภาคผนวก ก.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สุโขทัยเป็นเมืองประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นราชธานีแห่งหนึ่งของไทยเมื่อประมาณ 700 ปีล่วงมาแล้ว ปัจจุบันราชธานีแห่งนี้กลายเป็นดินแดนประวัติศาสตร์ที่ยังเหลือซากโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมายที่สร้างขึ้นในสมัยสุโขทัยเป็นราชธานีที่ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต จนองค์การยูเนสโกประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งก็หมายถึง สถานที่ที่มีคุณค่าอย่างสูงอันประมาณค่ามิได้ที่จะหาสถานที่อื่นใดมาแทนที่ได้และไม่ได้เป็นของชนชาติใดชนชาติหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นของมนุษยชาติทั้งปวง อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดสุโขทัยไปทางทิศตะวันตก 12 กิโลเมตร เมื่อผ่านเข้าเขตเมืองเก่าจะเห็นยอดเจดีย์แบบต่างๆ งดงาม วิหารอันศักดิ์สิทธิ์เรียงรายอยู่โดยรอบ สะท้อนภาพความงามในอดีตอันรุ่งเรืองของเมืองสุโขทัยอย่างชัดเจน กำแพงเมืองสุโขทัยเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเป็นกำแพงพูนดิน 3 ชั้น โดยการขุดเอาดินถมขึ้นเป็นกำแพง พื้นดินที่ถูกขุดจะเป็นที่ขังน้ำไว้ใช้สอยจึงเป็นกำแพงน้ำอีก 2 ชั้น กำแพงด้านทิศเหนือจดได้ยาว 1,400 เมตร ด้านทิศตะวันตกจดทิศตะวันออกยาว 1,810 เมตร มีประตูเมือง 4 ประตู โบราณสถานในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีทั้งภายในกำแพงเมืองและภายนอกกำแพงเมือง ภายในกำแพงเมืองมีโบราณสถานอยู่ 36 แห่ง นอกกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ 16 แห่ง ด้านทิศใต้ 23 แห่ง ทิศตะวันออก 18 แห่ง ทิศตะวันตก 33 แห่ง รวม 126 แห่ง ที่สำคัญๆ มีดังนี้

1. วัดมหาธาตุ เป็นวัดใหญ่อยู่กลางเมือง สร้างสมัยสุโขทัยราชสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์และมีการบูรณะต่อเติมในรัชสมัยพระเจ้าเลอไทย วัดนี้มีกำแพงก่ออิฐและปูนอีกชั้นหนึ่ง ศิลปินของพ่อขุนรามคำแหงฯกล่าวไว้ว่า วัดมหาธาตุเป็นวัดที่ใหญ่ที่สุดในสุโขทัย ณ ที่นี้เราจะได้เห็นพระเจดีย์มหาธาตุทรงดอกบัวตูมซึ่งพระมหากษัตริย์ราชวงศ์สุโขทัยได้สร้างขึ้นตั้งอยู่เด่นกลางลานวัด รอบฐานมีปรางค์ 4 ทิศ และเจดีย์ยอดแหลมเสียดฟ้าอยู่มุมอีก 4 มุม ที่ฐานชั้นล่างมีรูปสาวกเดินพนมมือประทักษิณอยู่โดยรอบฐานของพระมหาธาตุนี้ ด้านตะวันออกของพระเจดีย์มีวิหารใหญ่ เสาเป็นศิลาแลงแท่งกลมๆ ใหญ่ต่อกันเป็นแท่งๆ ภายในวิหารเคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหล่อสำริดแบบสุโขทัย ซึ่งพระมหาธรรมราชาลิไทโปรดให้หล่อและทำการฉลองเมื่อ พ.ศ. 1905 ซึ่งบัดนี้ประดิษฐานอยู่ในวิหารหลวงที่วัดสุทัศนเทพวราราม ด้านหน้าฐานวิหารนี้มีวิหารสูง บนฐานพระวิหารมีพระพุทธรูปปูนปั้นแบบอุททองสร้างขึ้นภายหลัง

สุโขทัยเพราะสร้างเบียดชิดกับวิหารหลวงมาก ด้านเหนือและใต้เจดีย์มหาธาตุมีพระพุทธรูปยืนภายในซุ้มพระเรียกว่า พระอัฐารส หน้าพระอัฐารสด้านทิศใต้เป็นที่พหินที่เรียกว่า “ขอมคำดิน” มีพระเจดีย์ใหญ่อีกองค์หนึ่งอยู่ด้านทิศใต้มหาธาตุเจดีย์ออกไปเรียกว่า พระเจดีย์ห้ายอด วัดมหาธาตุเป็นวัดใหญ่มีพระเจดีย์ต่างๆรวมถึง 200 องค์ ฐานวิหาร 10 วิหาร ฐานซุ้มพระ 8 ที่และฐานโบสถ์ 1 ฐาน

2. วัดพระพายหลวง เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่อยู่ภายนอกกำแพงเมืองสุโขทัยเก่าไปทางเหนือประมาณ 1 กิโลเมตร ก่อสร้างมาก่อนตั้งเมืองสุโขทัย มีคูน้ำขนาดใหญ่ล้อมรอบซึ่งเรียกว่า แม่น้ำโจน มีปราสาทแลง 3 องค์เป็นหลักของวัด แต่หน้าเตาเป็นฐานวิหาร เสาเป็นศิลาแลงแท่งกลมใหญ่ ด้านหน้าเป็นพระลีลา ด้านข้าง 2 ข้างเป็นพระพุทธรูปยืนด้านละ 2 องค์ ด้านหลังเป็นพระพุทธรูปยืนอีก 1 องค์มีรอยพระพุทธรูปนอนอยู่ด้านหน้า นอกจากนี้ยังมีฐานวิหารน้อยและเจดีย์รายแบบต่างๆอีก 30 องค์อยู่ในบริเวณเดียวกัน วัดนี้เป็นวัดที่สำคัญพบการก่อสร้างลับซับซ้อนเป็นหลายสมัย โดยเฉพาะพบเศียรพระพุทธรูปที่ชำรุดฝังอยู่ในปรangkองค์กลาง เป็นหน้าพระพุทธรูปยืนแบบเชียงแสนจำนวนมาก นอกจากนั้นยังพบพระพุทธรูปขนาดเล็กเป็นสำริดและพระพุทธรูปทำด้วยศิลาแลงเป็นแบบลพบุรีด้วย เป็นข้อยืนยันว่าวัดนี้สร้างมาแต่สมัยลพบุรีติดต่อมาจนสมัยสุโขทัย

3. วัดศรีชุม เป็นโบราณสถานด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือที่สำคัญมากแห่งหนึ่งมณฑปสร้างในรัชสมัยพระเจ้าไสลือไทย เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปั้นขนาดใหญ่ ที่ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 เรียกว่า พระอนนะ พระพุทธรูปปั้นองค์นี้ตั้งอยู่ในมณฑปรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้าง 32 เมตร สูง 1 เมตร ผนังหนา 3 เมตร ผนังด้านซ้ายมีทางเดินในผนังขึ้นไปจนถึงหลังคา เพดานผนังมีภาพสลักอยู่บนเพดานเป็นหินชนวนกว่า 50 ภาพ ด้านหน้าเป็นฐานวิหารผนังก่อด้วยอิฐจะเป็นช่องเป็นรูปกากบาท ด้านทิศเหนือวิหารมีฐานวิหารขนาดเล็กย้อมหลังหนึ่งและมณฑปขนาดเล็กย้อมมีพระพุทธรูปอยู่ในมณฑป วัดนี้มีคูน้ำล้อมรอบเป็นอาณาเขตวัด

4. วัดสะพานหิน วัดนี้ตั้งอยู่บนเนินเขาลูกเตี้ยๆ สูงประมาณ 200 เมตร มีทางเดินปูด้วยหินชนวนแผ่นบางๆ เรียงซ้อนกันเป็นแนวสูงและปูเรียงไปตามพื้นดินจนถึงบริเวณลานวัดบนเขา บนลานวัดมีวิหารก่อด้วยอิฐ เสาเป็นศิลาแลง 4 เสา ด้านหลังมีผนังก่ออิฐหนาตรงกลางผนังปั้นพระพุทธรูปด้วยปูนก่ออิฐปางประทานอภัยหันพระพักตร์ไปที่ตั้งวัดซึ่งมีเศาศิลาแลงและฐานชุกชีอยู่

ภาคผนวก ข.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำปัญหาพิเศษของนักศึกษาในสาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณาและตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถาม คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ด้านการพัฒนาวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คำตอบของท่านจะเป็นความลับ ไม่ถูกเปิดเผยและไม่เกิดผลเสียหายต่อท่านแต่อย่างใด ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน

ตอนที่ 3 การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆและการเข้ารับการอบรม

ตอนที่ 4 ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ในหัวข้อที่เป็นตัวเลือก

1. เพศ

☐

1. ชาย

☐

2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ

☐

1. 18 - 24 ปี

☐

4. 45 - 54 ปี

☐

2. 25 - 34 ปี

☐

5. 55 - 64 ปี

☐

3. 35 - 44 ปี

☐

6. มากกว่า 64 ปี

3. การศึกษาสูงสุดของท่าน

☐

1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

☐

5. มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐

2. ประถมศึกษาดอนต้น

☐

6. ประกาศนียบัตรชั้นสูง(ปวช./ปวส.)

☐

3. ประถมศึกษาตอนปลาย

☐

7. ปริญญาตรี

☐

4. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐

8. สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านนับถือศาสนา

☐

1. พุทธ

☐

4. ฮินดู

☐

2. คริสต์

☐

5. อื่น ๆ ระบุ.....

☐

3. อิสลาม

5. ท่านประกอบอาชีพ

☐

1. รับราชการ

☐

5. แม่บ้าน

☐

2. ลูกจ้างเอกชน

☐

6. นักเรียน/นักศึกษา

☐

3. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

☐

7. รับจ้างทั่วไป

☐

4. เกษตรกร

☐

8. อื่น ๆ ระบุ.....

6. สถานภาพสมรสของท่าน

☐

1. โสด

☐

3. หย่าร้าง

☐

2. สมรส

☐

4. ม่าย

7. รายได้ของท่านต่อเดือน

☐

1. ต่ำกว่า 3,000 บาท

☐

3. 5,000 - 10,000 บาท

☐

2. 3,000 - 4,999 บาท

☐

4. สูงกว่า 10,000 บาท

8. บทบาทหน้าที่ทางสังคมที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบัน(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐

1. อาสาสมัคร.....

☐

5. สมาชิกผู้นำชุมชน

☐

2. ครูอาสา

☐

6. อื่น ๆ ระบุ.....

☐

3. คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล

☐

7. ไม่มีบทบาทหน้าที่

☐

4. สมาชิกกลุ่มพัฒนาชุมชน

V1 ☐

V2 ☐

V3 ☐

V4 ☐

V5 ☐

V6 ☐

V7 ☐

V8 ☐

V9 ☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 การให้คุณค่าต่อแหล่งโบราณสถาน

กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่าน

คุณค่าของแหล่งโบราณสถาน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1. โบราณสถานมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติ						V10 ☐
2. โบราณสถานทำให้เกิดความภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษของเราได้ร่วมกันสร้างไว้						V11 ☐
3. โบราณสถานแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ						V12 ☐
4. โบราณสถานเป็นสิ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของชาติ						V13 ☐
5. โบราณสถานเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีกลมเกลียวของคนในชาติ						V14 ☐
6. โบราณสถานเป็นสถานที่ที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้เป็นมรดกของโลก						V15 ☐
7. “อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย” ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุโขทัย						V16 ☐

ตอนที่ 3 การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆและการเข้ารับการอบรม

กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3.1 ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนาโบราณสถานและสิ่งแวดล้อมโดยรอบโบราณสถาน จากสื่อต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

สื่อต่างๆ	มากกว่า 4 ครั้ง ต่อเดือน	3-4 ครั้ง ต่อเดือน	1-2 ครั้ง ต่อเดือน	หลายๆ เดือน ต่อครั้ง	ไม่เคย ได้รับ	
1.วิทยุ						V17 ☐
2.โทรทัศน์						V18 ☐
3.หนังสือพิมพ์						V19 ☐
4.แผ่นป้ายประกาศ						V20 ☐
5.เครื่องกระจายเสียง						V21 ☐
6.อื่นๆ (ระบุ).....						V22 ☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พัฒนาโบราณสถานและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ โบราณสถาน จากสื่อบุคคล
 มากน้อยเพียงใด

สื่อบุคคล	มากกว่า 4 ครั้ง ต่อเดือน	3-4 ครั้ง ต่อเดือน	1-2 ครั้ง ต่อเดือน	หลายๆ เดือน ต่อครั้ง	ไม่เคย ได้รับ		
1.เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรส่วนกลาง(กรุงเทพฯ)						V23	☐
2.เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรซึ่งประจำที่จังหวัด สุโขทัย (เช่น เจ้าหน้าที่อุทยาน, เจ้าหน้าที่สำนักงานโบราณคดี)						V24	☐
3.ข้าราชการประจำจังหวัด (เช่น ผู้ว่าราชการ จังหวัด, รองผู้ว่าราชการจังหวัด)						V25	☐
4.ข้าราชการในอำเภอเมือง (เช่น ปลัดอำเภอ, นายอำเภอ)						V26	☐
5.เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเมืองเก่า						V27	☐
6.เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล						V28	☐
7.กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน						V29	☐
8.พระภิกษุสงฆ์						V30	☐
9.สมาชิกกลุ่มผู้นำชุมชน						V31	☐
10.ญาติพี่น้อง						V32	☐

3.3 ท่านเคยได้รับการอบรม เสริมความรู้ หรือกิจกรรมในด้านการอนุรักษ์ พัฒนาโบราณสถานและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ
 โบราณสถาน จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนในเรื่องใด

การอบรม	เคย	ไม่เคย		
1.โครงการอบรมเยาวชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติ			V33	☐
2.โครงการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม			V34	☐
3.โครงการสัมมนาผู้ประกอบการร้านค้าในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V35	☐
4.โครงการอบรมผู้นำสตรีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			V36	☐
5.โครงการรณรงค์และป้องกันอุบัติเหตุภายในเขตสุขาภิบาล			V37	☐
6.โครงการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำบัดน้ำเสียสุขาภิบาลเมืองเก่า			V38	☐
7.โครงการศึกษาความเหมาะสมระบบการจัดการขยะมูลฝอยสุขาภิบาลเมืองเก่า			V39	☐
8.โครงการตรวจวัดคุณภาพน้ำในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V40	☐
9.โครงการศึกษาความเหมาะสมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V41	☐
10.โครงการอบรมผู้นำชุมชน			V42	☐
11.โครงการอบรมอาสาสมัครในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม			V43	☐
12.การอบรมเรื่องอื่นๆระบุ.....			V44	☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 ความรู้ในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ความรู้	ใช่	ไม่ใช่	
1. สามารถส่งเสียงดังหรือก่อความรำคาญแก่ผู้เข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V45 ☐
2. ห้ามพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือสารเคมีอันก่อให้เกิดอันตรายต่อโบราณสถาน เข้ามาในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V46 ☐
3. ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย นอกจากทิ้งในที่ที่จัดไว้ให้			V47 ☐
4. สามารถปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V48 ☐
5. ห้ามประชาชนซ่อมแซม แกะไข หรือเปลี่ยนแปลงส่วนต่างๆของโบราณสถานภายในอุทยาน-ประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยไม่ได้รับอนุญาต			V49 ☐
6. สามารถขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนดคือ 30 กม./ชม. ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V50 ☐
7. ห้ามนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V51 ☐
8. สามารถล่าสัตว์หรือจับสัตว์น้ำทุกชนิดได้ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V52 ☐
9. สามารถนำสัตว์เลี้ยงในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย			V53 ☐
10. ผู้ใดบุกรุกโบราณสถานหรือทำให้เสียหายมีโทษทั้งจำคุกและปรับ			V54 ☐

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วม	มากกว่า 4 ครั้ง ต่อเดือน	3-4 ครั้ง ต่อเดือน	1-2 ครั้ง ต่อเดือน	หลายๆ เดือน ต่อครั้ง	ไม่เคย ได้เข้า ร่วม	
1. ร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย						V55 ☐
2. ร่วมปลูกต้นไม้ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย						V56 ☐
3. ร่วมสมทบเงินในการบำรุงรักษาโบราณสถานและสภาพแวดล้อมภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย						V57 ☐
4. ร่วมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย						V58 ☐
5. ชักชวนเพื่อนบ้านให้ร่วมกันดูแลรักษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย						V59 ☐
6. แสดงความคิดเห็นในชุมชนเพื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย						V60 ☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การมีส่วนร่วม	มากกว่า 4 ครั้ง ต่อเดือน	3-4 ครั้ง ต่อเดือน	1-2 ครั้ง ต่อเดือน	หลายๆ เดือน ต่อครั้ง	ไม่เคย ได้เข้า ร่วม
7.เป็นผู้นำเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และสภาพแวดล้อมภายในอุทยาน- ประวัติศาสตร์สุโขทัย					
8.ร่วมติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย					
9.แจ้งข่าวแก่เจ้าหน้าที่ ถ้ามีคนเข้าไปทำลาย โบราณสถานหรือก่อให้เกิดความเสียหาย ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย					
10.ติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อปรึกษา เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในอุทยาน- ประวัติศาสตร์สุโขทัย					
11.ให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับ การอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัยเพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน					

V61

☐

V62

☐

V63

☐

V64

☐

V65

☐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. 2535. ร่างมาตรฐานและแนวปฏิบัติของกรมศิลปากรในการดำเนินการ โบราณสถาน โบราณคดีและการพิพิธภัณฑ, กรุงเทพฯ. 232 น.
- _____. 2541. นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ. หอสมุดแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. 140 น.
- _____. 2543. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการปฏิรูปการศึกษา : กระทรวงการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ. 9 น.
- กรรณิกา ประกอบทรัพย์. 2540. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของสมาชิกสภาตำบล ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. 150 น.
- กองทุนสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม. 2543. วารสารจดหมายน้อยฉบับที่ 5, กรุงเทพฯ.
- _____. 2543. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการกำหนดแนวทางการสร้างมาตรการและแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมรดกทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ. 28 น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2538. การวิเคราะห์สถิติเพื่อธุรกิจ : สถิติเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ.
- กัลยา โสภณพานิช. 2543. เอกสารเสนอแนวความคิดทางการสร้างกรุงเทพฯให้เป็น “นครวัฒนธรรมแห่งอาเซียน” กลุ่มกรุงเทพฯสดใส, กรุงเทพฯ. 5 น.
- จิราวรรณ พิเศษสกุลกิจ. 2534. ความคิดของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน : ศึกษากรณีป้อมมหากาฬ จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. 130 น.
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน. 2542. สถิติอนุสาวรีย์ในการวิจัยทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- เดโช สวานานนท์. 2543. บทความเรื่องรัฐธรรมนูญกับงานศิลปวัฒนธรรม. กรมศิลปากรและ สสร., กรุงเทพฯ. 4 น.
- ทวี รื่นจินดา. 2529. สถิติไร่พารามิเตอร์. ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. 319 น.
- เทียมรัตน์ อินทรี. 2542. การมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการปรับปรุงพื้นที่ในเขตอนุรักษ์เมือง ภูมิศึกษา : ชุมชนท่าเตียน กทม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นิคม มุสิกคามะ. 2535. แนวทางปฏิบัติในการสงวนรักษาโบราณสถานตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535, กรุงเทพฯ. 119 น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2537. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ. 123 น.
- ประวดี เสมดี. 2541. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโบราณสถาน ศิขารณิพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. 115 น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ. วลัยภรณ์ ดาวสุวรรณ. 2533. การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบบึงขุนทะเล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ศิริวรรณ ทาปัญญา. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโบราณสถาน กรณีศึกษา : การมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีถิ่นพำนักใกล้เคียงโบราณสถาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุภกรรณ์ ธรรมชาติ. 2541. การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษาอำเภอลำลูกเกด จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. 151 น.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. 2537. สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ. 444 น.
- สุวรรณ สุวรรณเวช. 2532. หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวการเขียนวิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ และรายงานประจำปี. กรุงเทพฯ. 244 น.
- สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกรมศิลปากร. 2537. คู่มืออาสาสมัครโครงการจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม. กรมศิลปากร, กรุงเทพฯ. 92 น.
- อนงค์ ชำนาญการ. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการธนาคารฝักในเขตดำเนินการของศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสาน บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 135 น.